

1 CORINTO

NABEMA CARTA PAULOBA BΛΔA DJABARÃ CORINTO PURUÐEBEMA ITEA

Pauloba nañ cartada djabarã Corinto puruðebema itea bΛsia. Poa 55are Epeso puruðeba diabuesia.

Pauloba Corinto purude beðea bia Jesucritodebemada naãrã jaradisia (Hecho 18:1-17). Judiorã dji jΛrebada dede jaradia bΛ bẽrã ãCΛΓΛ judiorãba ïjãsidaa. Dewara judiorãba Paulo ãyã jΛretapedadacarea dewara dede jaradia besia. Mãwã bΛéé ãCΛΓΛ griegorã bida ïjãsidaa. Paulora Corintode poa aba ësidra basia.

Corintora puru droma basía. Ëberãrãda seisciento mil auðu duanasidaca bΛa. Mãã awara ãdjirã ãcõrẽ bea deda zocãrã eropanasidaa. BaribΛΓΛ mãã ãcõrẽ bea ëpẽni carea auðuada obadjidaa. ΛCΛΓΛba Jesucrito ïjãpedadãmĩna wadibiða auðuwa nĩbabadjidaa. Djabarã tãena dewara nẽbΛra sida baraasia.

Naãrã Pauloba ãdjirãra quẽãsia ijara duana carea (1:1neba aba 4:21naa). Mããare bΛsia auðuwa nĩbarãnamãrẽã (5:1neba aba 6:20daa). Mããare djabarãba cartadeba iwidipeðadada panusia. Capítulo 7de quima edadidebema iwidipeðadada panusia. Capítulo 8deba aba 11daa panusia ãdjia jΛwaba oða ãcõrẽ carea sãwã oðida panΛda. Capítulo 12deba aba 14daa ãcõrẽ Jaureba obi bΛðebemada panusia.

Corintode ãcãrãba dadji ãrëbadiëbemada ãi crïcha panana bërã Pauloba capítulo 15de mañnebemada ðasia. Capítulo 16de ðasia sãwã parata jãre peðida panãda idjaba ãdjirã acãde wãida.

Naã cartade Pauloba naãrã ðãda

¹ Mãra Pauloa. ãcõrëba quĩrãna bërã mãra trãsia Jesucritoba diabuedada ðamãrëã. Dadjirã djaba Sosteneda mã ume ðãa.

² Mã naã cartara ðãbãrã ãcõrë ëberãrã Corinto purudebema itea. Jesucritodeba ãcõrëba bãrãra edasia idji itea bia ðeadamãrëã. Ara mã quĩrãca idjia druaza jũma dadjirã Boro Jesucritoa iwidibadara edasia. Idjira ãdjirã Boroa idjaba dadjirã Boroa.

³ Daiba quĩrã panãa dadjirã Zeza ãcõrëba, dadjirã Boro Jesucrito biða ãdji biãdeba bãrãra careba pananida idjaba necai ðaira dia pananida.

Pauloba djabarã carea ãcõrëa bia ðãda ada

⁴ Bãrãra Jesucrito ume panã bërã ãcõrëba idji biãdeba careba ðãa. Mã bërã mã ãcõrëa iwidibãrãza bãrã carea bia ðãda abaria.

⁵ Jesucrito ume panã bërã ãcõrëba bãrãa jũma diasia bia oðamãrëã. Idji beðeara poya cawa jara-dia panania idjaba idjiëbemada poya bio cawa panania.

⁶ Jũma ãcõrëba bãrãa diaðaba unubi ðãa Crito beðea daiba jaradipeðadara wãrã arada.

⁷ Bãrãba dadjirã Boro Jesucrito ununi carea jãã panãmisa ãcõrëba idji Jauredeba dia ðãra jũma eropanãa.

⁸ Maḷba Ācōrēba bārāra zarea erobaya aba naḷ ewari jōbΛΓΛḑaa. Māwāra dadjirā Boro Jesucritoba cawa ode zebΛΓΛḑe bārāra biē jaradi neē beadia.

⁹ Ācōrēra bedeā aba ḑΛa. Idjia bārāra trḷsia idji Warra dadjirā Boro Jesucrito ume ābaa beadamārēā.

Djabarā crīcha awara awara panΛnebema

¹⁰ Djabarā, dadjirā Boro Jesucritoḑeba mḷa bārāa bedeā djuburiaya ābaa bia duananamārēā. Crīcha awara awara duananiē panΛa, ātebΛΓΛ crīcha abaΛḑeba ābaa bia duananida panΛa.

¹¹ Djabarā, mḷa ūrīna carea māwā jara ḑΛa. Djabawērā Cloe ēberārāba mḷa jarasidaa bārāra ijara duanabarida.

¹² Ebuḑa jaraibΛΓΛ, ḷcΛΓΛ bārānebemaba jarabadaa: “Mḷra Pauloḑea.” Dewararāba jarabadaa: “Mḷra Apoloḑea.” Dewararāba jarabadaa: “Mḷra Pedroḑea.”* Idjaba dewararāba jarabadaa: “Mḷra Critoḑea.”

¹³ Māwāra ¿Critoḑa zocārā ḑΛca? ¿Mḷda bārā carea crude cachisidaca? ¿Bārāra mḷ trḷneba borocuesidaca?

¹⁴ Mḷa ni abaΛ bārānebemada borocuedaē bēḗ ḑΛsrida ḑΛa. Mḷa ababe djaba Crispoda, Gayo sida borocuesia.

¹⁵ Māwā ni abaΛba poya jaradaēa mḷ trḷneba borocuesidada.

¹⁶ Idjaba mḷa djaba Estepana ēberārā sida borocuesia. Ādjirā awara dewarada borocue-sibΛΓΛ mḷa quīrānebaēa.

* **1:12** *Pedro*. Griego bedeade “Cepa” ḑΛ ḑΛa.

17 Critoba m̃ra diabueẽ basía ẽberãrã borocue ßamãrẽã, ãtebΛΓΛ diabuesia bedeã bia idjidebemada jaradiamãrẽã. BaribΛΓΛ nañ dudabema necawaadeba m̃ra jaradiaẽ ßΛa Crito crude beudada ara idji quĩrĩãbe beuda quĩrãca ßerãmãrẽã.

Critora ãcõrẽ necawaa idjaba ãcõrẽ ßΛaa

18 TΛbΛ uruadãa wãni ẽberãrãmaarã Crito crude beudadebema bedeara siriẽ ßΛa. BaribΛΓΛ dad-jirã, dji ãcõrẽba ẽdrΛ edadarãba cawa panΛa mañ bedeaba ãcõrẽ ßΛΛara cawabi ßΛda.

19 ãcõrẽ Bedeade nãwã ßΛ ßΛa:

Ne cawa ßea necawaada m̃ra siriẽ ßΛda un-ubiya. Crĩcha cawa ßea crĩchara biẽ tabΛda cawabiya.†

20 Wãrãda ãcõrẽba nañ ẽjũãnebema necawaara siriẽ ßΛda cawabisia. Jãñbe ¿ne cawa ßeara sãwãsida? ¿Judiorã ley jaradiabadara sãwãsida? ¿Nañ ewaride necawaadeba bedeabadara sãwãsida?

21 ãcõrẽba idji necawaadeba odaba idjida cawabi ßΛa. BaribΛΓΛ nañ ẽjũãnebemarãba ara ãdji necawaadeba idjira cawadacaa.‡ ãdjirãmaarã daiba jaradia panΛara siriẽ ßΛmĩna ãcõrẽmaarã bia ßasia mañneba jũma idji ãjãbΛdara ẽdrΛ edaida.

22 Crito ãjãni carea judiorãba ne ununacada unu quĩrĩãbadaa. Judiorãẽba nañ ẽjũãnebema necawaada jΛrΛbadaa.

† 1:19 Isaía 29:14. ‡ 1:21 ãcõrẽba idji necawaadeba odaba idjida cawabi ßΛa. BaribΛΓΛ nañ ẽjũãnebemarãba ara ãdji necawaadeba idjira cawadacaa. Griego bedeade mañba idjaba nãwã jara ßΛa: “ãcõrẽba idji necawaadeba ßΛsia ẽberãrãba nañ ẽjũãnebema necawaadeba idjira poya cawarãnamãrẽã.”

23 BaribΛΓΛ daiba Crito crude beudada jaradia panΛa. Mañ beđeara judiorãba bia ũrĩnacaoa. Idjaba judiorãéba mañ beđeara sirié ðΛda crĩchabadaa.

24 BaribΛΓΛ Ācōrēba ĩcΛΓΛ judiorãda, ĩcΛΓΛ judiorãé sida trĩsia Critođeba ēdrΛ edai carea. MañgΛrãba cawa panΛa Ācōrēba Critođeba idji ΔðΛada, necawaa sida unubisida.

25 Ēberãrãmaarã Critora crude beuda bērã Ācōrēra ne cawa ðΛéa, ΔðΛaé ðΛa. BaribΛΓΛ ne adua ðΛ quĩrãca ðΛmĩna Ācōrēra jũma nañ ējũãnebemarã cãyãbara ne cawaara ðΛa. Idjaba Ācōrēra ΔðΛaé ðΛca ðΛmĩna jũma nañ ējũãnebemarã cãyãbara ΔðΛara ðΛa.

26 Djabarã, crĩchadadua Ācōrēba bãrã edaside sãwã ðeasida. Ēberãmaarã zocãrã bãrãnebemada ne cawa ðeadaé basía, dji dromada ðeadaé basía, dji droma ðeadeba todaé basía.

27 Mañ bērã nañ ējũãnebema ne cawa ðeamaarã bãrãra ne adua queđeaa. BaribΛΓΛ ãdjirãba ne adua queđea abadara Ācōrēba edasia. Mãwã nañ ējũãnebema ne cawa ðeara perabibaria. Ara mañ quĩrãca nañ ējũãnebema ΔðΛa ðeamaarã bãrãra ΔðΛaé ðeaa. BaribΛΓΛ ãdjirãba ΔðΛaé ðea abadara Ācōrēba edasia. Mãwã nañ ējũãnebema ΔðΛa ðeara perabibaria.

28 Nañ ējũãnebemarãba dji edaara queđea abadara, ãdjia igarabada sida Ācōrēba edasia. Mãwã dji dromaé ðeara edasia dji droma ðea edaara ðΛi carea.

29 Mañ bērã ni abalba ara idjidebemada Ācōrē quĩrãpita poya bia beđeadača.

30 BaribΛΓΛ Ācōrēba bãrãra Jesucrito ume ābaa

ɓasia. Māwã Critodeba ãcõrẽba idji necawaada dadjirãa cawabisia. Idjia dadjirãra jipa ɓasia, ara idji itea bia ɓasia, idjaba cadjiruadebemada êdra edasia.

³¹ Mañ bẽrã ãcõrẽ Bedeade ɓá ɓa quĩrãca dadjia odida panla. Nãwã ɓá ɓa: “Aɓaɓda bia bedeaiɓara, dadjia Borodebemada bia bedeaida ɓa.”§

2

Crito crude beudadebema Pauloba jaradiada

¹ Djabarã, mña ãcõrẽnebemada bãrãmaa jaradiade wãside bedeade bia quirudeba ni mñ necawaadeba jaradiaẽ basía.

² Bãrã tãena ɓaside mña ababe Jesucritodebemada, idji crude beapedadada cawabi quĩrã basia.

³ Mañne mñra ɓaã ɓada crĩchasia. Idjaba poya bia jaradiaẽda crĩcha ɓada bẽrã ne wayaaba cacua ure nũmabadjia.

⁴ Mña Jesudebema nẽɓara ɓaside idjaba jaradia ɓaside mñ necawaadeba mñwã oẽ basía bãrãba ijãnamãrẽã. Ateɓara jaradia ɓade ãcõrẽ Jaureba idji ɓadeba cawabisia mañ bedeara wãrã arada.

⁵ Mñwã bãrãba nañ ẽjũãnebema necawaadeba Jesucritora ijãnaẽ basía, ãteɓara ãcõrẽ ɓadeba ijãsidã.

ãcõrẽba naẽna cawabiẽ ɓadara idji Jauredeba cawabida

⁶ Mñwãmña daiba necawaada ãcõrẽ bio ijã beaa jaradia panla. Mañ necawaara nañ ẽjũãnebemaẽ,

§ 1:31 Jeremia 9:24.

nañ ãjũãnebema bororã necawaëa. Ædjirãra dãrã pananaëa.

⁷ Daiba Æcõrẽ necawaa naëna cawabiẽ badada jaradia panãa. Nañ ãjũã oi naëna Æcõrẽba mañ necawaadeba ne oida ßasia dadjirãra idji ume äbaa bia beadamãrẽã.

⁸ Nañ ãjũãnebema bororã ni abããba mañ necawaara cawadaë basía. Cawa pananabara dadjirã Boro biya quirura crude beadaë bacasia.

⁹ Baribãrã cawadaë basía Æcõrẽ Bedeade ßã ßã quĩrãca. Nãwã ßã ßãa:

Æcõrẽba idji quĩrãã bea itea bia o erobãra ni abããba wadi ununacaa, cãwãrãba ãrĩnacaa, ni cawa crĩchadacaa.*

¹⁰ Jũma maãgãra Æcõrẽba idji Jauredeba dadjirãa cawabisia. Idji Jaureba ne jũmada cawa ßãa. Æcõrẽ crĩcha sida jũma cawa ßãa.

¹¹ ¿Ëberã crĩchara caiba cawa ßã? Ara idjidubãrã cawa ßãa. Ara mañ quĩrãca ni abããba Æcõrẽ crĩchara poya cawadaëa. Ababe Æcõrẽ Jaurebãrã cawa ßãa.

¹² Dadjirãba nañ ãjũãnebema crĩchada edadaë basía, ãtebãrã Æcõrẽ Jauredrã edasidaa jũma Æcõrẽba idji biadeba diadada cawadamãrẽã.

¹³ Ara maãgãdebemada daiba bedeã panãa. Baribãrã daiba nañ ãjũãnebema necawaadeba bedeã panãa, ãtebãrã Æcõrẽ Jaureba daia jaradia ßã quĩrãca bedeã panãa. Mãwã Æcõrẽ Jaureba cawabi ßãra daiba jaradia panãa idjia bedeabi ßã quĩrãca.†

* **2:9** Isaías 64:4; 52:15. † **2:13** *Idjia bedeabi ßã quĩrãca.* Griego bedeade idjaba jara ßãa: “Æcõrẽ Jaure erobearãa.”

14 BaribΛΓΛ Ācōrē Jaureba cawabi ɁΛra Ācōrē Jaure neē ɁΛba cawa quĩrĩācaa, idjimaarā siriē ɁΛ bērā. Idjaba poya cawacaa, ababe Ācōrē Jau-redeba cawaida ɁΛ bērā.

15 Ācōrē Jaure neē ɁΛba Ācōrē Jaure eroɁΛ crĩchara poya cawaēa. BaribΛΓΛ Ācōrē Jaure eroɁΛba Ācōrēnebemada poya bio cawaya.

16 Ācōrē Bedeade nāwā ɁΛ ɁΛa: “¿Caiba dadjirā Boro crĩchara cawa ɁΛ? ¿Caiba idjía jaradiai?”‡ BaribΛΓΛ dadjirāba Crito crĩchada eropanΛa.

3

Pauloba, Apolo bida Ācōrē traju opedada

1 Djabarā, mĀa bārāa jaradiaside Ācōrē Jau-redeba nĩbabadarāa jaradia ɁΛ quĩrāca poya jaradiaē basía. ĀtebΛΓΛ naĀ ējũānebemarāa, Crito ĩjāna djiwidi bearāa jaradiaida ɁΛ quĩrāca jaradiasia.

2 MĀa Critodebema zareaē ɁΛda jaradiasia warra zaquerāa juba dobi ɁΛ quĩrāca. Djico cobi ɁΛ quĩrāca zareara ɁΛda jaradiaē basía, bārāba poya cawadaē basi bērā. Idjaba wadibida poya cawadaēa.

3 Bārāra wadibida naĀ djaraba o quĩrĩā ɁΛdeba nĩnaa: djārāba eroɁΛ carea biē crĩchabadaa idjaba caicayabadaa. Māwā bea bērā ebuda ɁΛa wadibida naĀ djaraba o quĩrĩā ɁΛdeba nĩnada naĀ ējũānebemarā quĩrāca.

4 AɁΛba jarabaria: “MĀra Pauloēa.” Dewaraba jarabaria: “MĀra Apoloēa.” Bārāba māwā jarabada bērā naĀ ējũānebemarā quĩrāca beaa.

‡ 2:16 Isaía 40:13.

⁵ BaribΛΓΛ ¿Paulora cai? ¿Apolora cai? Ababe daira Ñcõrẽ nezocaa. Daideba bārāba dadjirā Borora ĩjāsidaa. Ñcõrēba daiza obida quĩrāca osidaa.

⁶ Ne ubΛΓΛ quĩrāca mĭa bārāa Jesudebemada naārā jaradiasia. Maĭbe mĭa uĉa cuebΛΓΛ quĩrāca Apoloba Ñcõrẽ bedeara biara jaradiasia. BaribΛΓΛ ÑcõrēbΛΓΛ carebasia bārāba ĩjānamārēã mĭa uĉa waribibΛΓΛ quĩrāca.

⁷ Maĭ bērā ne ubarira dji dromaēa. Cuebari sida dji dromaēa. ÑcõrēdrΛ dji dromaa. IdjiabΛΓΛ néura waribibaria.

⁸ Ne ubarira, cuebari sida Ñcõrẽ quĩrāpita abaria. Idjia dadjiza ne biada diaya dadjia o bāda quĩrāca.

⁹ Mĭa Apolo ume abarica Ñcõrẽ trajura o panΛ. Bārāra Ñcõrẽ néua.

Maĭ awara bārāra Ñcõrēba de quĩrāca o bΛa.

¹⁰ Mĭra de obari bia quĩrāca bΛa. Ñcõrēba idji biadeba mĭa diadaba de jĩrūda bio eĉu jousia. Dewararāba carawabadaa. BaribΛΓΛ dadjiza quĩrācuĭta baida bΛa sāvā idji trajura o bΛda.

¹¹ De jĩrūra eĉu jouĉa bērā ni ababba dewara de jĩrūda poya bΛĉaĉa. Jesucritoda dji de jĩrūa.

¹² Maĭne ĭcΛΓΛba Ñcõrẽ bedeara aride jaradiabadaa de bia o panΛ quĩrāca. Ādjia o panΛra oro, parata, mōgara bia queĉea ārĩca quĩrāca baya. BaribΛΓΛ ĭcΛΓΛba Ñcõrẽ bedeara aride jaradiadacaa de biē o panΛ quĩrāca. Ādjia o panΛra bacuru, quedua, chaba oĉa de quĩrāca baya.

¹³ Critoba cawa oi ewaride dadjiza oĉara tΛbΛ

uruaba ac Λ zaya droai cawaya. Ma $\tilde{\Lambda}$ ba ebuda cawabiya dadjia odara s \tilde{a} w \tilde{a} \mathfrak{b} asida.

14 Dadjia odaba ma $\tilde{\Lambda}$ t Λ b Λ uruada droasira Critoba dji o \mathfrak{b} adaa ne biada diaya.

15 Barib Λ r Λ dadjia odara b \acute{a} w \tilde{a} sira dji o \mathfrak{b} adaba ni c \tilde{a} r \tilde{e} bia sida eda \tilde{e} a. Idjira \tilde{e} dr Λ im \tilde{i} na de bab Λ r Λ de \tilde{e} dr Λ b Λ r Λ qu \tilde{i} r \tilde{a} ca \tilde{e} dr Λ ya.

16 ζ Adua pan Λ ca \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} Jaurera b \tilde{a} r \tilde{a} so \mathfrak{d} e \mathfrak{b} Λ da? ζ Adua pan Λ ca b \tilde{a} r \tilde{a} ra \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} deda?

17 Bariduaba \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} dera \tilde{a} r \tilde{i} b Λ r Λ , ma $\tilde{\Lambda}$ g Λ \tilde{e} ber \tilde{a} ra \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba bio cawa oya idji dera a \mathfrak{b} abe idji itea \mathfrak{b} Λ b \tilde{e} r \tilde{a} . Idji dera b \tilde{a} r \tilde{a} .

18 Ara b \tilde{a} djiduba c \tilde{u} r \tilde{u} gar \tilde{a} nadua. Na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} nebema necawaada w \tilde{a} r \tilde{a} da \mathfrak{b} Λ a. A \mathfrak{b} a Λ ba ma $\tilde{\Lambda}$ qu \tilde{i} r \tilde{a} ca ne cawa \mathfrak{b} Λ da cr \tilde{i} cha \mathfrak{b} Λ b Λ r Λ , waa m \tilde{a} w \tilde{a} cr \tilde{i} chai \tilde{e} \mathfrak{b} Λ a. \tilde{A} teb Λ r Λ w \tilde{a} r \tilde{a} necawaara erobai carea na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} nebemar \tilde{a} qu \tilde{i} r \tilde{a} pita ne adua \mathfrak{b} Λ qu \tilde{i} r \tilde{a} ca \mathfrak{b} aيدا \mathfrak{b} Λ a.

19 Na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} nebema necawaara \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} maar \tilde{a} siri \tilde{e} \mathfrak{b} Λ a. \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} Bedeade n \tilde{a} w \tilde{a} \mathfrak{b} Λ \acute{a} \mathfrak{b} Λ a: “ \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} ne ne cawa \mathfrak{b} eara ara \tilde{a} dji necawaadeba cawabibaria ne cawa pan Λ \tilde{e} da.”*

20 Idjaba n \tilde{a} w \tilde{a} \mathfrak{b} Λ \acute{a} \mathfrak{b} Λ a: “ \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} ba cawa \mathfrak{b} Λ a na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} ne ne cawa \mathfrak{b} ea cr \tilde{i} chara siri \tilde{e} \mathfrak{b} Λ da.”†

21 Ma $\tilde{\Lambda}$ carea cr \tilde{i} char \tilde{a} nadua a \mathfrak{b} a Λ \tilde{e} ber \tilde{a} \tilde{e} p \tilde{e} pan Λ neba dewarar \tilde{a} c \tilde{a} y \tilde{a} bara biara \mathfrak{b} ead \tilde{a} . \tilde{A} c \tilde{o} r \tilde{e} neba b \tilde{a} r \tilde{a} ba ne j \tilde{u} mada eropan Λ a bia \mathfrak{b} ead \tilde{i} carea.

22 B \tilde{a} r \tilde{a} ba m \tilde{a} da, Apoloda, Pedro sida eropan Λ a. J \tilde{u} ma na $\tilde{\Lambda}$ \tilde{e} j \tilde{u} \tilde{a} ne \mathfrak{b} Λ sida eropan Λ a. Ara nawen-abema, nubema sida eropan Λ a. Dadjir \tilde{a} ra zocai

* 3:19 Job 5:13. † 3:20 Salmo 94:11.

pananib Δ Γ Λ wa beudib Δ Γ Λ Ācōrēneba ne jūmada eropanania bia beadi carea.

²³ Jūma bārāra Critoderāa. Idjaba Critora Ācōrēnea.

4

Jesucrito nezocarā

¹ Bārāba crīchadida pan Δ Λ दौरा दौरा Crito nezocarāda. Ācōrēba दौरा Δ asia idjidebema cawabiē beadada ebuda jaradiadāmārēā.

² Wārāda nezocaba idji boroba obi Δ ara jūma jipa o baida Δ Λ dji boroba bia unumārēā.

³ Mañ bērā bārāba wa baridua ēberāba mñnebema biē jarab Δ da Δ e mācua crīchacaa. Idjaba ara mñdjiduba jaraēa mñ Δ Λ o Δ ara sāwā Δ Λda.

⁴ Mñ Δ Λ ni maārī biēda āi oē Δ Λda cawa Δ Λmñna mañba jaraē Δ Λ Δ Λ mñ Δ Λ jūma jipa osida. Dadjirā Borob Δ Γ Λ cawa jaraya.

⁵ Mañ carea idjia cawa oi ewari naēna dadjia jaradiē pan Δ Λ idji traju o Δ Λba jipa o Δ Λda wa jipa oē Δ Λda. Dadjirā Boro zeb Δ Γ Λ Δ e dadjia so Δ e crīcha beadada, ne jūma dadji so Δ e mērā beadada ebuda cawabiya. Mañ ewaride Ācōrēb Δ Γ Λ dadjirāza bia jaraya dadjia bia opedada quīrāca.

⁶ Djabarā, mñnebemada Apolodebema sida Δ asia bārā carebai carea. Daiēba cawadida pan Δ Λ Ācōrē Bedeade Δ Λ Δ Λ au Δ u crīchadiē pan Δ Λda.* Māwāra bārāba ni aba Δ Λda dewara cāyābara biara Δ Λda crīchadaēa.

* **4:6** Ācōrē Bedeade Δ Λ Δ Λ au Δ u crīchadiē pan Δ Λda. Griego bedeade mañra ebuda Δ Λēa.

7 ¿Caiba bΛra dewara cāyābara biara bΛsi? Ācōrēba diada awara ¿bΛa cārēda erobΛ? BΛa Ācōrēneba ne jūmada edasibΛrΛ, ¿cārē cārēã ara bΛduba edada quĩrãca bedea bΛ?

8 Ācōrēneba eda quĩrã pananara bārāba jūma eropanΛana abadaa. Ācōrēba dia bΛra aduba eropanΛana abadaa. Dai neē bāduba Ācōrē quĩrãpita dji dromarāda panesidada crĩcha panΛa. BaribΛrΛ māvāéa. Bārāra wārāda dji dromarāda panenabara bia bacasia. Māvāra dai sida bārā ume ābaa dji dromarāda panecasidaa.

9 BaribΛrΛ mΛa crĩcha bΛa dairã dji Jesucritoba diabuedarāda Ācōrēba jūmarã cāyābara edaara bΛsida. Dairāra dji cawa obariba jūmarã quĩrãpita beade edebΛrΛ quĩrãca panΛa. Ēberārāba, bajānebema nezocarāba, jūmarāba aΛ duanΛa beudi cawaya.

10 Ēberārāmaarã दौरa Crito carea ne adua beaa idjaba ΛbΛaē beaa. BaribΛrΛ bārāra Crito ume panΛ bērã dji ne cawaara beada abadaa idjaba dji ΛbΛa beada abadaa. Ēberārāba bārānebemada bia bedea panΛa, baribΛrΛ दौरa igara panΛa.

11 Wadi ara nañ ewaride daiba jarrabada droa panΛa, opichiada droa panΛa, idjaba soresorea queeadrΛ jñni carea eropanΛa. Dai de arada neē panΛa idjaba ēberārāba दौरa biē obadaa.

12 दौरa ãnãũnaē traja panΛa ne eropanani carea. Ēberārāba daia biē bedebΛdade daiba ãdjía bia bedebadaa. Dai biē obΛdade droabadaa.

13 Sewadeba dai biē jarabΛdade bedea biadeba panubadaa. Wadi ara nañ ewaride ēberārāba दौरa ne batabueda quĩrãca unubadaa, ne mititia

quĩrãca unubadaa.

14 Mãa maãgara bãẽ baa bãrã perabi carea. ãtebãra mã warrarã quĩrãca bãrãra quĩrãã bã bẽrã mãwã bã baa jipa crĩchabi carea.

15 Bãrãba Critodebema jaradiabadarãda zocãrã eropanãbara wadi zezada aba eropanacasiãda.† Mãneba bãrãba bedeã bia Jesucritodebema ãjãpedada bẽrã idjideba mãra bãrã zezaa.

16 Maã carea mãa bãrãa bedeã djuburiaya mã nĩbabari quĩrãca nĩbadãmãrẽã.

17 Maã bẽrã Timoteoda bãrãmaa diabuebãra. Idjira dadjirã Boro ume jipa nĩbabaria. Dadjirã Boroãba mã warraca baa. Mãa idjira bio quĩrãã baa. Idjia bãrãa quĩrãnebabiya mãra Jesucrito ume sãwã jipa nĩda. Mãa mãwã nĩbaira Jesucrito eberãrã beaza jaradia baa.

18 ãcãra bãrãnebemada dji dromarã quĩrãca nĩnaa, crĩcha panã bẽrã mãra bãrãmaa wããda.

19 Baribãra dadjirã Boroba quĩrããibãra, mãra bãrãmaa isabe wãya. Maãne dji dromaana abadaba jara panã awa ãrĩne wããã, ãtebãra acãde wãya ãdjia wãrãda ãcõrẽ abãada eropanã cawaya.

20 ãcõrẽba pe eroãdebemarãba ara jãwã idjidebemada bedeãdãcaã, ãtebãra idji abããdeba jipa obadaa.

21 Maãda çbãrãba sãwã quĩrãã panã? çQuĩrãã panãca mãa quẽãne wãida wa quĩrããneba, ibiãdeba wãida?‡

† 4:15 Zocãrã. Griego bedeãde bã baa “10 mil.” ‡ 4:21 Quẽãne wãida. Griego bedeãde bã baa “soa bara wãida.”

5

Djababa cadjirua o ɓa iduaribipedada

¹ Ëberārāba jara panɓa bārā tāēna aɓaɓda daunemaya ɓada. Jara panɓa maɓba dji papacauda erobɓda. Wārāda Jesucrito ïjǎé bea bida maɓ cadjiruara odacaa.

² Māwāmīna bārāba waɗibida jara panɓa dewararā cāyābara biara beada. Baribɓɓa ¿maɓ cadjirua carea bio sopua beadida panɓeɓca? ¿Maɓ cadjirua o ɓara bārā umebemada āyā ɓadida panasidaeɓca?

³ Māra bārā ume ɓaēmīna crīchadeba bārā ume ābaa ɓaa. Maɓ carea bārā ume ɓa quīrāca maɓ cadjirua o ɓa ëberāra dadjirā Boro Jesu trāneba cawa osia.

⁴ Bārā ābaa dji jɓrebɓdade māra crīchadeba bārā ume ɓaya. Idjaba dadjirā Boro Jesuba ɓaɓada bārāa diaya maɓ ëberāra jipa cawa odamārēã.

⁵ Idjira āyā ɓadida panɓa diauruba bia mīgabimārēã. Māwāra naɓ djaraba cadjirua o quīrīā ɓada igaraya. Idjaba Ācōrēba cawa oi ewaride idjira ēdrɓ edaya.

⁶ Ara bādjida dewararā cāyābara biara beada abadaa. Baribɓɓa māwā jaraira biē ɓaa. ¿Bārāba adua panɓca harina ēsābibari maārī ɓaɓa harinara jūma ēsābibarida? Ara maɓ quīrāca cadjirua maārī ɓaɓa jūmarāda ārībaria.

⁷ Maɓ bēra harina ēsābibari drōã āyā ɓatabueɓda quīrāca maɓ cadjirua o ɓara bārā tāēnabemada āyā ɓadadua.* Māwā bārāra cadjirua neē beadia harina djiwiɗi ɓaratɓda ēsābari neē ɓa

* 5:7 Exodo 12:15.

quĩrãca. Bãrãra maã quĩrãca beaa, Critora dadjirã cadjirua carea beuda bẽrã. Idjira dadjirã êdrΛ edai carea beapedada oveja basía.†

8 Dadjirãba cadjiruadebema êdrΛpedadara quĩrãnebabada bẽrã crĩcha biaðeba, wãrãneba nĩbadida panΛa.‡ Mãwã nĩbaira paã êsãbari neẽ bΛ quĩrãca bΛa. Djãrã quĩrãma bΛðeba idjaba biẽ o bΛðeba waa nĩbadiẽ panΛa. Mãwã nĩbaira harina êsãbibari drõã quĩrãca bΛa.

9 Naẽna mãa cartade bΛsia bãrãra dji auðua bea ume ãbaa beadiẽ panΛda.

10 BaribΛrΛ maãba jaraẽ bΛa naã ãjũãnebema auðua bea ume, parata awua bea ume, ne drΛabada ume, idjaba jΛwaba oda ãcõrẽ êpẽbada ume beadiẽ panΛda. ãdjirã ume pana quĩrĩãnaẽbΛrΛ, naã ãjũãnebemada êdrΛeida panΛa.

11 ãtebΛrΛ mãa bãrã itea bΛsia bariduaba ara idjida djabaada aibΛrΛ, baribΛrΛ auðuada o nĩbaibΛrΛ, parata awua baibΛrΛ, jΛwaba oda ãcõrẽ êpẽ baibΛrΛ, sewaðeba djãrãda biẽ jara baibΛrΛ, beu nĩbaibΛrΛ, wa ne drΛa baibΛrΛ, maãgΛ ãberã ume ãbaa beadiẽ panΛda idjaba ãbaa ne codiẽ panΛda.

12-13 ãcõrẽ ãjãé beara cawa oi carea mãra bΛẽa. ãcõrẽbΛrΛ idji ãjãé beara cawa oya. BaribΛrΛ bãrã tãena beara bãrãba cawa odida panΛa. ãcõrẽ Bedeade bΛ bΛa: “Cadjirua o bΛra bãrã tãenabemada ãyã bΛðadua.”§

† 5:7 Exodo 12:3-13; Juaã 1:29. ‡ 5:8 *Dadjirãba cadjiruadebema êdrΛpedadara quĩrãnebabada*. Griego bedeade bΛ bΛa: “Ewari droma obada.” § 5:12-13 Deuteronomio 17:7.

6

Djabarāba ara ādji nēb̄ara cawa odidebema

¹ Bārā ijarab̄dade ¿cārē cārēã Ācōrē adua bea cawa obadamaa jarade wābada? ¿Biara b̄l̄ēca Ācōrē ēberārāba cawa odida?

² ¿Bārāba adua pan̄ca Jesu zeb̄ar̄de Ācōrē ēberārāba nāl̄ ējūāne beara cawa odida? Bārāba nāl̄ ējūāne beara cawa odi b̄ērā ¿sāwāērā nēb̄ara maārī quedeada poya cawa odaē?

³ ¿Adua pan̄ca dadjirāba bajānebema nezocarā sida cawa odida? Māwā b̄l̄ b̄ērā ¿nāl̄ ewaride nēb̄ara bārā tāēna beara poya cawa odaēca?

⁴ Bārāda ijarad̄ib̄ar̄l̄, ¿cārē cārēã Ācōrē adua beamaa wābadaa cawa odamārēã*?

⁵ M̄la mālḡara jara b̄la bārā peradamārēã. ¿Bārā tāēna crīcha cawa b̄ara ni aba bida neēca djabarā ijara pan̄ara ibiabi carea?

⁶ Barib̄ar̄l̄ djabada djaba ume ijarad̄apeda nāl̄ ējūānebema cawa obadarāmaa wābadaa. Māwā odira wārāda bio biē b̄la Ācōrē ĩjāé bea quīrāpita ijarabada b̄ērā.

⁷ Wārāda āc̄ar̄l̄ bārānebemada ijarabada b̄ērā un-ubi pan̄la jipa nībadacada. ¿Biara b̄l̄ēca b̄l̄ biē odara droaida cawa obadamaa edei cāyābara? ¿Biara b̄l̄ēca b̄la erob̄ara b̄l̄ djabaa idu dr̄abida cawa obadamaa edei cāyābara?

⁸ Barib̄ar̄l̄ bārāba ēberārāra biē obadaa idjaba ne dr̄abadaa. Wārāda bio biē o pan̄la ara bārā djabarāda māwā obada b̄ērā.

* **6:4** Griego bedeadē māl̄ versículora ebuda b̄l̄ēa.

9-10 ¿Bārāba adua panΛca cadjirua obadara Ācōrē purude beadaēda? Ara bādjiduba cūrūgarānada. Auđua nībabadara, jΛwaba oda ācōrē ēpē beara, daunemabadara, umaquīrā wērā quīrāca beabadara, umaquīrāda abari umaquīrā ume beabadara, ne drΛabadara, parata awua beara, beu nībabadara, sewadeba djārā biē jarabadara, djārā cūrūgabada sida Ācōrē purude beadaēa.

11 ΛcΛrΛ bārāra naēna māwā beasia. BaribΛrΛ bārāba cadjirua opeđadara Ācōrēba sΛgΛsia, idji itea bia bΛsia, idjaba jipa unusia dadjirā Boro Jesucritođeba idjaba idji Jauređeba.

Djabarāba auđuada odiē panΛa

12 ΛcΛrΛba jarabadaa: “Crito ĩjā bΛ bērā mĭa quīrīā bΛ quīrāca jūma oida bΛa.” BaribΛrΛ mĭa jaraya mĭa quīrīā bΛda jūma oida bΛmĭna, jūma mĭa o quīrīā bΛba mĭra carebacaa. Maĭ bērā jūma mĭa o quīrīā bΛa iduaribiēa.

13 Idjaba ĩcΛrΛba jarabadaa: “Djicora dadji bi itea bΛa, idjaba dadji bira djico itea bΛa.” BaribΛrΛ mĭa jaraya māwā bΛmĭna Ācōrēba umena jōbiya. Dadji cacuara bΛēa auđua o bΛmārēā, ātebΛrΛ dadjirā Boro Ācōrē itea bΛa. Idjaba dadjirā Boro Ācōrēra dadji cacua wagai carea bΛa.

14 Ācōrēba idji ΛbΛadeba dadjirā Boro Jesura beu bađada ĩrēbabisia. Ara maĭ quīrāca idji ΛbΛadeba dadjirā sida ĩrēbabiya.

15 ¿Bārāba adua panΛca bārā cacuara Critođeda? Māwāra ¿mĭa Critođeda wērā auđua ume bΛica? Wārāda māwā oira biē bΛa.

16 ¿Bārāba adua panΛca wērā auđua ume bΛra maĭ wērā ume cacua aba bΛ quīrāca bΛda? Ācōrē

Bedeade nãwã jara ðΛa: “Ãdjira cacua aþa ðΛ quĩrãca panania.”†

¹⁷ BaribΛrΛ dadjirã Boro Crito ume ãbaa ðΛra idji ume jaure aþa ðΛ quĩrãca panΛa.

¹⁸ Ni maãrĩ biða auðuua nĩbarãnadua. Dewara cadjiruada oibΛrΛ, maãgΛba dadji cacuara ãrĩéa. BaribΛrΛ auðuuada oibΛrΛ, dadji cacuada bié þeya.

¹⁹ ¿Bãrãba adua panΛca bãrã cacuara Ãcõrẽ Jaure deda? Ãcõrẽba idji Jaurera bãrã diasia. Idjira bãrã soðe ðΛa. Bãrãra ara bãrãneéa átebΛrΛ Ãcõrẽnea.

²⁰ Ãcõrẽba bãrãra nẽbΛa nẽdosia. Ãcõrẽne bãrã bãrã cacuade, jaurede biða quĩrãipa þeadaðua.‡

7

Quima edabadaþbema

¹ JããbeþΛrΛ bãrãba cartadeba iwidipedadada mΛa panuya. Wãrãda biara ðΛa umaquĩrãba wẽrã edaéða.*

² BaribΛrΛ bãrã tãéna auðuua obadara bara bãrã umaquĩrãba idji quimada erobaida ðΛa, idjaba wẽrãba idji quimada erobaida ðΛa.

³ Umaquĩrãda idji quima ume cãida ðΛa. Wẽrã siða idji quima ume cãida ðΛa.

⁴ Wẽrãra ara idji cacua djibariéa, átebΛrΛ dji quimadrΛ djibaria. Ara maã quĩrãca umaquĩrãra ara idji cacua djibariéa, átebΛrΛ idji quimadrΛ djibaria.

† **6:16** Genesi 2:24. ‡ **6:20** *Jaure*. Griego bedeade λcrΛ cartade maãra neéa. * **7:1** *Biara ðΛa umaquĩrãba wẽrã edaéða*. Griego bedeade nãwã þá ðΛa: “Bia ðΛa umaquĩrãba wẽrã tãéða.”

5 Bārã cacuara bārã quimaa wāgarānada. BaribΛΓΛ bārāba ābaa cāinaēda bedea audibΛΓΛ, māvã pananira bia bΛa. BaribΛΓΛ dārã māvã pananiē panΛa idjaba ababe Ācōrēa iwidiidi carea māvã pananida panΛa. Māvānacarea wayacusa ābaa cāinida panΛa bārã cacuaba quīrīã bΛra droadaēne diauruba audua obirāmārēã.

6 Māa jaraya: bārāba māvã o quīrīã panΛbΛΓΛ, bia bΛa. BaribΛΓΛ māa ōgo obiēa.

7 Māmaarã jūmarāda mĭ quīrāca poya deu beadibara bia bacasia. BaribΛΓΛ Ācōrēba dadjiza diasia sāvã baida. Ācōrēba ĩcΛΓΛa dia bΛa poya deu beadamārēã. Idjaba ĩcΛΓΛa dia bΛa quima edadamārēã.

8 Māa deu bearāa, pēdrarāa biĭa jaraya: biara bΛa mĭ quīrāca quima neē beadida.

9 BaribΛΓΛ bārã cacuaba quīrīã bΛda poya droadaēbΛΓΛ, quima edadida panΛa. Bārã cacuaba quīrīã bΛdebemada jūmawāyã crīcha bai cāyābara biara bΛa quima edadida.

10 Quima bara bearāa māa naĭda jaraya. Naĭ bedeara māreēa, ātebΛΓΛ dadjirã Borodea.† Wērāba idji quimara amaiē bΛa.

11 BaribΛΓΛ idji quimara amaibΛΓΛ, dewara umaquīrāda edaiē bΛa. ĀtebΛΓΛ deu baida bΛa wa dji quima ume waya bedeaĭda bΛa. Abari quīrāca umaquīrāba idji quimara amaiē bΛa.

12 Waabema djabarāa māa naĭda jaraya. NaĭgΛra dadjirã Boro Jesuba jaradiadaēa: djababa wērã Jesu ĩjāē bΛda erobΛbΛΓΛ, idjaba māĭ

† 7:10 Luca 16:18.

wērāra idji ume ba quĩrĩã ʘΛbΛΓΛ, mañ djababa idjira amaiẽ ʘΛa.

13 Djabawērāba quima Jesu ãjãé ʘΛda eroʘΛbΛΓΛ, idjaba mañ umaquĩrāba idjida ama quĩrĩãéʘΛΓΛ, mañ djabawērāba idjira amaiẽ ʘΛa.

14 Mañ umaquĩrā Jesu ãjãé ʘΛra Ãcõrẽ itea besia idji quimaba ãjã ʘΛ bẽrã. Abari quĩrãca wērã Jesu ãjãé ʘΛra Ãcõrẽ itea besia idji quimaba ãjã ʘΛ bẽrã. Māwãébara bārã warrarāra Ãcõrẽ itea beadaẽ bacasia. BaribΛΓΛ djibarirāra Ãcõrẽ itea panΛ bẽrã ãdjirã sida Ãcõrẽ itea panΛa.

15 Jesu ãjãé ʘΛba idji quimada ama quĩrĩã ʘΛbΛΓΛ, amaida ʘΛa. Māwã djabada wa djabawērāda mĩã amaiẽ ʘΛ leydebemada êdrΛya. Ãcõrẽba dadjirāra necai beadamārẽã trãsia.

16 Djabawērã, ʘΛa adua ʘΛa. Ãĩbẽrã ʘΛ quimaba ʘΛdeba Jesura ãjãisicada Ãcõrẽba êdrΛ edamārẽã. Djaba, ʘΛa biãda adua ʘΛa. Ãĩbẽrã ʘΛ quimaba ʘΛdeba Jesura ãjãisicada Ãcõrẽba êdrΛ edamārẽã.

17-18 Ãcõrẽba dadjirã trãside ara dadji panana quĩrãca beadida panΛa. Cacia wẽãgo ʘasibΛΓΛ ara māwã ʘaيدا ʘΛa. Cacia wẽãgoẽ ʘasibΛΓΛ ara māwã ʘaيدا ʘΛa. Dadjirãza beadida panΛa dadjirã Boro Ãcõrẽba ʘΛda quĩrãca. Mãa Ãcõrẽ éberārã beaza māwã jaradia ʘΛa.

19 Cacia wẽãgo ʘaيدا biara ʘΛẽa. Cacia wẽãgoẽ ʘai sida biara ʘΛẽa. Ãcõrẽba obi ʘΛra ãjã o ʘaيدا biara ʘΛa.

20 Ãcõrẽba dadjirã trãside ara dadji panana quĩrãca beadida panΛa.

21 Ãcõrẽba ʘΛ trãside nezocada ʘasibΛΓΛ,

jūmawāyā sopua þarādua. BaribΛΓΛ bΛ nezoca þΛdebemada poya ēdrΛibΛΓΛ, māwā odua.

²² Nezoca Ācōrēba trĀnara dadjirā Boro Critoba cadjiruaðebemada ēdrΛ þΛsia idji itea ne o þamārēā. MaĀne nezocaē Ācōrēba trĀnara Crito nezocaa.

²³ Ācōrēba bārāra nēbΛa nēdosia. MaĀ carea djārā nezocada þearānada.

²⁴ Djabarā, Ācōrēba dadjirā trĀside ara dadji panana quīrāca þeaðida panΛa. MaĀne ara dadji panΛ quīrāca Ācōrē quīrāpita jipa nīþaðida panΛa.

²⁵ MaĀ awara quima waði edaðacadebemada mĀa jaraya. Dadjirā Boro Jesucritoba maĀgΛdebemada jaradiadaē bērā mĀa crīcha þΛda jaraya. Bārāba cawa panΛa dadjirā Boroba mĀra quīrā djuburiada bērā mĀa wārāda jarabarida.

²⁶ Nāwā jaraya: mĀmaarā naĀ ewaride bia mīga panΛ bērā dadji umaquīrā deu þeara ara dadji þΛ quīrāca þeaðida panΛa.

²⁷ BaribΛΓΛ quima eroþΛbΛΓΛ, bΛ quima amaida crīcharādua. Quima neē þΛbΛΓΛ, quima edaida crīcharādua.

²⁸ BaribΛΓΛ quima edaibΛΓΛ cadjiruaēa. Wērāda quima edaibΛΓΛ cadjiruaēa. BaribΛΓΛ quima edabΛΓΛra naĀ ējūāne bia mīga þaya. Bārā māwā bia mīga pananida mĀa quīrīāē þΛa.

²⁹ Djabarā, mĀa naĀgΛda jara quīrīā þΛa: naĀ ewarira jōþoþoa. MaĀ carea djabarā quima eroþeaba ādjia Ācōrē ēpē panΛra igaradiē panΛa ādji quima ume þeaði carea. ĀtebΛΓΛ quima neē þΛba ēpēida þΛ quīrāca ēpēnida panΛa.

³⁰ Ara maĀ quīrāca djabarā sopua þeara sopuaē

ḅΛ quĩrãca ḅeadida panΛa Ācõrẽda bio ěpẽni carea. ḅΛsrĩda ḅeara ḅΛsrĩdaẽ ḅΛ quĩrãca ḅeadida panΛa. Ne nẽdodaba idjia nẽdodara ewariza erobaida crĩcha ḅaiẽ ḅΛa.

³¹ Naļ ějũā dadjia unu panΛara jũma jõbođo bẽrã ne bara ḅeaba ne neẽ ḅΛ quĩrãca crĩcha ḅeadida panΛa.

³² Mļa quĩrĩā ḅΛa bārãba naļ ějũānebemada jũmawāyā crĩchadaẽda. Umaquĩrã quima neẽ ḅΛba biara crĩcha ḅabaria dadjirã Boroba quĩrĩā ḅΛda oi carea. Dadjirã Borora ḅΛsrĩdabi quĩrĩā ḅΛa.

³³ BaribΛrΛ umaquĩrã quima erobΛba naļ ějũāne idji quima bia erobaida biara crĩcha ḅabaria. Idji quimada ḅΛsrĩdabi quĩrĩā ḅΛa.

³⁴ Māwā quima bara ḅΛba crĩchada umé erobabaria.‡ Abari quĩrãca wẽrã quima erobΛba naļ ějũāne idji quima bia erobaida biara crĩcha ḅabaria. Idji quimada ḅΛsrĩdabi quĩrĩā ḅΛa. BaribΛrΛ wẽrã quima neẽ ḅΛba dadjirã Borodebemada biara crĩcha ḅabaria. Naļ cacuađe, jauređe biđa idji itea bia ḅa quĩrĩā ḅΛa.

³⁵ MaļgΛara mļa jaraẽ ḅΛa bārãba quĩrĩā panΛ quĩrãca ḅearānamārẽā ātebΛrΛ bia ḅeadamārẽā. Mļa ababe quĩrĩā ḅΛa bārãra quĩrãipa ḅeadida idjaba jũma bārã sodeba dadjirã Boroba quĩrĩā ḅΛda odida.

³⁶ AbaΛ djabada awẽrã djora ume dji edadi carea bedeā bia panΛbΛrΛ, dji edadi naẽna poya droaẽda crĩchaibΛrΛ idjaba isabe eda quĩrĩāibΛrΛ, edaida ḅΛa. Maļra cadjiruaẽa.

‡ **7:34** *Crĩchada umé erobabaria.* Griego bedeade ḅΛrΛ cartade maļra neẽa.

37 BaribΛrΛ djabada dji edadi carea bedea bΛdacarea mañ wērãra edaēda idji sođeba wārãda crĩcha bΛbΛrΛ idjaba idji cacuaba quĩrĩã bΛra poya droaibΛrΛ, bia bΛa mañ wērãra edaēda.

38 Wārãda quima edabΛrΛba bia o bΛa. BaribΛrΛ mĩmaarã quima edaēba biara o bΛa.Š

39 Djabawērã quima bara bΛra dji quima zocai bΛmisa idji ume baida bΛa. BaribΛrΛ dji quimara beuibΛrΛ, dewara umaquĩrãda eda quĩrĩãibΛrΛ, edaida bΛa. BaribΛrΛ ababe dadjirã Boro Jesucrito ãjã bΛdrΛ edaida bΛa.

40 Mãa crĩcha bΛa idjira quima edaēbΛrΛ bΛsrídaara baida. Mĩmaarã Ācõrẽ Jaureba mãwã crĩchabi bΛda.

8

JΛwaba ođa ãcõrẽa djico diadadebema

1 Idjaba jΛwaba ođa ãcõrẽa djico diadadebemada mãa jaraya. Dadjirãba cawa panΛa jũmarãda crĩcha cawa panΛda. Mãwãmĩna crĩcha cawaaba dadjira djãrã cãyãbara biara bΛda crĩchabibaria. BaribΛrΛ quĩrĩãba djãrãra carebabaria.

2 AbaΛba bio cawa bΛda crĩcha bΛbΛrΛ, wadibida adua bΛa idjia cawaida bΛ quĩrãca.

Š 7:38 Griego bedede versículo 36-38 ebuda bΛãa. Idjaba nañ quĩrãca traducida bΛa:

36 BaribΛrΛ djababa idji cau awērã djorada quima diaē bΛđeba biē o bΛda crĩcha bΛ

3 BaribΛΓΛ abaΛba Ācōrēda quĩrĩã ÞΛbΛΓΛ, Ācōrēba idjira cawa ÞΛa.*

4 Mañ bēřã jΛwaba oda ācōrēa djico diada cobadaðebemada mĭa jaraya. Dadjirãba cawa panΛa jΛwaba oda ācōrēra wãrãéda. Idjaba cawa panΛa wãrã Ācōrēra ababΛΓΛ ÞΛda.

5 Bajãne, nañ ējũãne biða ēberãrãba ācōrē abadara baraa. Wãrãda maġΓãra idjaba ēberãrãba ādji boro abada siða zocãrã baraa.

6 BaribΛΓΛ dadjirãmaarã Ācōrēra ababΛΓΛ ÞΛa. Idjira dadjirã Zezaa. IdjiabΛΓΛ ne jũmada osia. Dadjirãra idji itea zocai panΛa. Idjaba dadjirã Boro Jesucitora ababΛΓΛ ÞΛa. Idjideba Ācōrēba ne jũmada osia. Idjideba dadjirãra zocai panΛa.

7 BaribΛΓΛ ĭcΛΓΛba maġΓara cawadaē panΛa. ΛcΛΓΛ djabarãba waðibiða crĩcha panΛa jΛwaba oda ācōrē ādjia naēna ēpē pananara zocai þeada. Mañ bēřã jΛwaba oda ācōrēa djico diadada cosidara crĩchabadaa jΛwaba oda ācōrēra wayacusa ēpēbΛdada. Wãrã beðeada bio adua panΛ bēřã mañ djico co panΛneba crĩchabadaa Ācōrē quĩrãpita biē panebΛdada.

8 BaribΛΓΛ djicoba dadjirãra Ācōrē quĩrãpita bia ÞΛcaa. Mañ bēřã dadjia co panΛneba, coðaē panΛneba biða Ācōrē quĩrãpita biara þeadaēa.

9 Wãrãda dadjia co quĩrĩã panΛra coðida panΛa. BaribΛΓΛ quĩrãcuita þeaðadua bãrãba co panΛneba djaba bio adua ÞΛra cadjiruade þaerãmãrēã.

10 Ne jũma coida ÞΛ cawa ÞΛ djabada jΛwaba oda ācōrē dede eda ne co chũmeibΛΓΛ, mañne ne

* 8:3 Griego beðeade mañ versículora ebuda ÞΛēa.

jũma coida ʘ adua ʘaba idjira mama chũmʘada unuibʘʘʘ, idjia biða jʘwaba oda ãcõrẽa djico diadara coida crĩchaya. Baribʘʘʘ jʘwaba oda ãcõrẽa êpẽbʘʘʘada crĩcha ʘ bẽrã idjima cadjiruada o ʘʘʘ.

¹¹ Mãwã ne jũma coida ʘ cawa ʘaba dji bio adua ʘ djabara cadjiruade bæbiya. Baribʘʘʘ quĩrãnebadua Critora beusida mã adua ʘ djaba carea.

¹² Bãrãba mã adua bæa djabarã cadjiruade bæbibʘʘʘade Crito quĩrãpita cadjiruada o panʘʘ.

¹³ Mã carea mã co ʘʘdeba mã djabada cadjiruade bæbibʘʘʘ, waa coẽa.

9

Jaradia ʘʘbari Pauloba edaca bada

¹ ¿Mãdjia o quĩrã ʘ quĩrãca ocara ʘʘca? ¿Mãra Jesucritoba diabuedaẽca? ¿Mãa biða dadjirã Boro Jesura unusiẽca? * ¿Bãrãba mãneba dadjirã Borora ãjãsideca?

² ʘʘʘʘ djabarãba mãra Jesucritoba diabuedada crĩchadaẽ panʘmĩna bãrãba cawaedida panʘ mãra wãrãda idjia diabuedada mãwã ʘʘda. Mã jara-diadadeba bãrãba dadjirã Boroda ãjãside bãrã mãgʘʘara ebuda ʘʘʘ.

³ Mã biẽ jarabadarã mã naãgʘʘada iwidiya:

⁴ ¿mã jaradia ʘʘbari ne coi carea edaiẽ ʘʘca? ¿Doi carea biða edaiẽ ʘʘca?

⁵ Waabema Jesuba diabuedarãda, dadjirã Boro Jesu djabarãda, Pedro sida ãdji quima ume ãbaa nĩbabadaa.† Ara ãdjirã quĩrãca ¿mãra Jesu ãjã ʘʘ

* **9:1** Hecho 9:3-7. † **9:5** Pedro. Griego bedeadẽ ʘʘ ʘʘʘ “Cepa.”

wērã ume dji edapeda mã ume ãbaa eronĩbaiẽ
bãca?

⁶ Bernabeba, mã bida ãcõrẽ bedea jaradia
nĩnane dewara traju sida obadaa ne eropanani
carea. Baribãrã çwaabemarã quĩrãca daiba jaradia
panãneba ne edadida panãca?

⁷ çSordaora ara idji parataba djõne wãbarica? çUva
uda erobãba idji uvara jõcaca? çOveja wagabariba
oveja jubara docaca?

⁸ çJũma maãgara ababe mãdji crĩchadeba jara
bãca? çãcõrẽba Moisea diada leyba abari quĩrãca
jaracaca?

⁹ Mã leyde nãwã bã bã: “Bã pacaa ne
cãradãgabi bãde idji itera jãrãdua.”‡ ãcõrẽba
mã bedea jaraside çababe pacadebemada crĩcha
basica?

¹⁰ çDadjirãnebema sida crĩcha básiẽca? Wãrãda
dadjirã careabãrã ãcõrẽba mã leyra diasia. Ëjũã
o bãra, dji ewa bã sida trajabadaa mãneba ne
erobeadida cawa panã bẽrã.

¹¹ Ara mã quĩrãca daiba bãrã ãcõrẽ bedeara
jaradiasida bẽrã çbia bãca daiba bãrãneba ne
edadida?

¹² Dewararãba bãrãneba ne edadida panãbãrã,
daiba ãdjirã cãyãbara biara ne edadida panã.

Mãwãmĩna ne iwididacaa. ãtebãrã jũma droa
panã eberãrãba bedea bia Critodebemada biẽ
crĩcharãnamãrẽã.

¹³ Bãrãba cawa panã ãcõrẽ de dromane tra-
jabadarãba ãdjia o panãneba codira edabadada.

‡ 9:9 Deuteronomio 25:4.

Animarã babue diabadarãba mañ djaraðebemada edabadaa codi carea.

¹⁴ Abari quĩrãca dadjirã Boro Jesuba jarasia beða bia idjidebema jaradia nĩnaba mañneba codira edaðida panΛda.Š

¹⁵ Mãwãmĩna mĩa edacaa. Idjaba mañgΛðebemada nañ cartade ðΛé ðΛa bãrãba ne diadamãrẽã. Mĩa jaradia ðΛbari ne edaca bãrã ðΛsrida ðΛa. Mĩa quĩrĩãéa ni abaΛba ne dia ðΛðeba mañ ðΛsridara jõbida. Mãmãarã bãrãneba ne edai cãyãbara beuida biara ðΛa.

¹⁶ Mĩa beða bia Critoðebemada jaradia ðΛmĩna mĩra dji dromaana acaa, ÆcõrẽbΛrΛ jaradiabi ðΛ bãrã. Wãrãda beða bia Critoðebemada jara-diaébΛrΛ, mĩra mĩã djuburi beya.

¹⁷ Mãdjiaereba jaradia ðaibΛrΛ, ne edaida ðΛa. BaribΛrΛ mãdjiaereba jaradiaé ðΛa. ÆcõrẽbΛrΛ mĩra ðΛsia jaradia ðamãrẽã. Mañ bãrã mĩa jara-dia ðaida ðΛa.

¹⁸ Mãwãra çmĩa jaradia ðΛbari cãrẽda edai? Ne edaëa. Ababe ðΛsrida ðaya ne iwidiëne beða bia Critoðebemada jaradia ðΛ bãrã. Mĩa jaradia ðΛbari ne edaida ðΛmĩna iwidiëcaa.

¹⁹ Mĩra djãrã nezocaëmĩna ara mãdjida jũmarã nezocada ðesia zocãrãba mĩneba Jesucritoda ïjãnamãrẽã.

²⁰ Mĩra judiorã tãëna ðΛðe judiorã quĩrãca ðabaria mĩneba Jesucritoda ïjãnamãrẽã. Æcõrẽba Moisea diaða leyðeba ðea tãëna ðΛðe mĩra mañ leyðeba ðΛëmĩna mañneba ðΛ quĩrãca ðabaria.

Š 9:14 Mateo 10:10.

Māwā ḅabaria ādjirāba m̄neba Jesucritoda ĩjānamārēã.

²¹ Idjaba Ācōrēba Moisea diada ley adua ḅea tāēna ḅade m̄ra ādjirā quĩrāca ḅabaria m̄neba Jesucritoda ĩjānamārēã. Baribara m̄a Ācōrē leyra igaraca. Jūma Critoba obi ḅara ēpēbaria.

²² M̄ra djabarā wārā bedeā mācua adua ḅea tāēna ḅade ādjirā quĩrāca ḅabaria m̄neba Jesucritodebemada biara cawadamārēã. M̄ wābaraza ēberārā tāēna ḅade ādjirā quĩrāca ḅabaria m̄neba ācāra Critoda ĩjānapeda cadjiruadebemada ēdradamārēã.

²³ M̄a jūma mañ quĩrāca obaria bedeā bia Critodebemada cawabi carea. Māwā m̄a biada Ācōrēneba ne biada edaya.

²⁴ Bārāba cawa panā ēberāra pirabadada caida jĩrũ mēsārara ḅa cawaya. Mañne zocārā pirabadamīna ababe dji naārā jūēnabara ne edabaria. Bārā sida isabe pirabada quĩrāca jūma bia odadua Ācōrēba diai jaradada edadi carea.

²⁵ Jemenebadarāba ādji cacuara quĩrācuiwa wagabadaa zarea ḅedi carea. Māwā obadaa dewararā cāyābara biara jemenenapeda borobarida edadi carea. Mañ borobarira isabe ārībaria. Baribara dadjirāba ne jūmada bia obadaa Ācōrēba diai jarada ārīcada edadi carea.

²⁶ Mañ bērā ēberā baridua pira wābara quĩrāca m̄a oca. Idjaba ēberā djō ḅade baridua djōbari quĩrāca oca.

²⁷ Ātebara m̄ cacua zarea o ḅa quĩrāca idjaba m̄ cacuaba o ama ḅada obi ḅa quĩrāca jūma o ḅa Ācōrēba diai jaradara edai carea. Māwā oēbara,

m̄la ēberārāa jaradia bađamīna m̄labararā Ācōrēba diai jaradara poya edaēa.

10

Jawaba oda ācōrēra igaradida panarā

¹ Djabarā, m̄la quīrīā b̄la bārēba Moise ewaride m̄wānada quīrādoadaēda. Mañ ewaride jūma dadji drōāenabemarā Moise ume nībapedadara Ācōrēba diabueda jārārā edre nībasidaa idjaba Pusa Purruđe chāsidaa.*

² Mañ pusade, jārārā edre bida jūma ādjirāra Moise ume ābaa panasida bērā Moise trāneba borocuepedada quīrāca panasidaa.

³ Idjaba jūmarāba abari djico Ācōrēba bajāneba diabuedada cobadjidaa.†

⁴ Jūmarāba abari baido Ācōrēba mōgaradeba we-abidada dobadjidaa.‡ Mañ mōgarara Critoda m̄wā b̄asia, ādjirā wābadaza Critora jauredeba ādjirā ume bada bērā.

⁵ Baribararā Ācōrēba zocārāda biē unusia ādjia o panana carea. Mañ bērā ējūā pōāsa ewaraga b̄lde quinisidaa.

⁶ Mañ ewaride m̄wānaba dadjirāa cawabi b̄la ne cadjiruara awuadiē panarāda ādjirāba awuapedada quīrāca.

⁷ Jawaba oda ācōrēra ēpērānadia ararā ādjirāba ēpēpedada quīrāca.§ Ācōrē Bedeade ādjirānebemada nāwā b̄l b̄la: “Ēberārāa chūpanenapeđa b̄srida ābaa ne co duanasidaa

* **10:1** Numero 10:34; Exodo 14:1-31. † **10:3** Exodo 16:4,35.

‡ **10:4** Exodo 17:6; Numero 20:11. § **10:7** Exodo 32:1-35.

idjaba itua do duanasidaa. Māwānacarea pirabaridapeda ādji cacuaba o quĩrĩa ħara o duanesidaa.”*

⁸ Dadjirāba auđuada odiē panΛa λcΛrΛ ādjirāba opeđada quĩrĩa. Ādjia māwā o panΛ carea ewari abaΛde veintitres mil quinisidaa.†

⁹ Idjaba Ācōrēba sāwā oi cawaya dadjirāba biē odiē panΛa λcΛrΛ ādjirāba opeđada quĩrĩa. Mañ carea ādjirāra damaba zocārã cácuapeda quinisidaa.‡

¹⁰ Idjaba sobiē panΛneba Ācōrēnebemada biē bedearānada λcΛrΛ ādjirāba opeđada quĩrĩa. Mañ carea bajānebema nezoca dadjı quinibibariba ādjirāra zocārã quinibisia.§

¹¹ Jūma ādjirā māwānaba unubi ħa sāwā Ācōrēba cadjiruara cawa obarida. MañgΛra Ācōrē Bedeade ħΛ ħΛa dadjirā nañ jĩrũarebema ewaride ħearāba abari quĩrĩa orānamārēã.

¹² Mañ bērã abaΛba bio ĩjã ħΛda crĩcha ħΛbΛrΛ, ara iduba quĩrĩcuıta ħaida ħΛa cadjiruade ħae amaaba.

¹³ Dadjı cadjiruade ħaebida ħΛ crĩchada bārāmaa zebaria jūmarāmaa zebari quĩrĩa. BaribΛrΛ Ācōrēra bedea aba ħΛa. Mañ crĩchara poya droadaēbΛrΛ, idjia idu jūmawāyã zebiēa. Idjaba mañ crĩcha zebΛrΛde Ācōrēba carebaya droadapeda ēdrΛdamārēã.

¹⁴ Mañ carea mñ djabarã, jΛwaba oda ācōrēra igaradada.

* **10:7** Exodo 32:6. † **10:8** Numero 25:1-9. ‡ **10:9** Numero 21:4-9. § **10:10** Numero 16:41-50.

15 M̃a b̃r̃ãa bedebab̃ra cr̃cha cawa bearaã bedebab̃ra quĩr̃ca. Bio cr̃chadadua m̃a jara b̃ra w̃r̃ã cawaya.

16 Crito quĩr̃nebađi carea cobadara co pañne dadjir̃ba uva ba tazade b̃ra carea Āc̃r̃ãa bia b̃rađa adapeda dobadaa. Mañ dob̃dade unubibadaa dadjir̃ra Crito oadeba idji ume ābaa pañda. Idjaba pañ c̃r̃cuada cob̃dade unubibadaa Crito nañ djarade bia m̃gadadeba dadjir̃ra idji ume ābaa pañda.

17 Dadjir̃ba pañ aba b̃ra zoc̃r̃ã c̃r̃cuapeda cobadaa. Ara mañ quĩr̃ca dadjir̃ra zoc̃r̃ã pañm̃na cacua aba b̃ra quĩr̃ca paña.

18 Israeler̃ba ob̃adadebemada cr̃chadadua. Ādjir̃ba animar̃ã Āc̃r̃ãa babue diab̃dade mañ djaradebemada cobadaa. Mañ cob̃dade unubibadaa Āc̃r̃ãa ěp̃e pañda. (Ara mañ quĩr̃ca ab̃aba j̃waba ođã Āc̃r̃ãa nedjara diadadebemada coib̃ra, unubiya mañ j̃waba ođã Āc̃r̃ãa ěp̃e b̃ra.)

19 Barib̃ra m̃a jaraē b̃ra j̃waba ođã Āc̃r̃ãa w̃r̃ã arada. J̃waba ođã Āc̃r̃ãa nedjara diadara ara j̃w̃bema djara quĩr̃ca b̃ra.

20 M̃w̃m̃na Āc̃r̃ã adua beaba nedjarada āđji j̃waba ođã Āc̃r̃ãa diab̃dade w̃r̃ãda jair̃ã dia paña. Āc̃r̃ãa dia pañãa. B̃r̃ãa mañ djarara codib̃ra, unubiđia jaida ěp̃e pañda. Mañg̃ra m̃a quĩr̃ãa.

21 Jaiã diada tazade b̃rađã b̃r̃ãa dodib̃ra, Jesu-crito oa quĩr̃nebađi careabema tazade b̃rađã dodiē paña. Jaiã djico diadada b̃r̃ãa codib̃ra, dadjir̃ã Boro quĩr̃nebađi careabema cobadara codiē

panΛa.

²² Māwā odibΛΓΛ ¿dadjirā Borora quĩrũbidaēca? ¿Dadjirāra idji cāyābara ΛbΛara panΛca?

Jũma ođadua djabarāba bia crĩchadamārēã

²³ ΛcΛΓΛba jara panΛa dadjia o quĩrĩã bΛra jũma oida bΛda. BaribΛΓΛ mĀa jaraya: ne jũma oida bΛmĩna jũma dadjia o quĩrĩã bΛba dadjira carebaca. Wārāda jũma dadjia o quĩrĩã bΛra oida bΛmĩna jũma maġgΛba djabarāra carebaca.

²⁴ Ni abΛΛba ara idji bia baira jΛΓΛ baiē bΛa, ātebΛΓΛ dewararāda bia bēadamārēã jΛΓΛ baida bΛa.

²⁵ Nedjara nēdobuebadama nēdođada cođida panΛa. BaribΛΓΛ bārā crĩcha ārĩna amaaba iwidirānadia maġ nedjarara jΛwaba ođa ācōrēa diađa basi cawaya.

²⁶ Naġ ējũāra, ne jũma naġ ējũāne nũmΛ siđa dadjirā Boro Ācōrēba osia. Maġ bēra ne jũmada cođida panΛa.

²⁷ Jesu ĩjāē bΛba bΛda ne comārēã edoibΛΓΛ, maġne wā quĩrĩãibΛΓΛ, wādua. Idjia diabΛrΛra cođua. BΛ crĩcha ārĩ amaaba iwidirādua maġ djicora jΛwaba ođa ācōrēa diađa basi cawaya.

²⁸ BaribΛΓΛ abΛΛba nedjarara jΛwaba ođa ācōrēa diađaađa aibΛΓΛ, corādua idji crĩcha ārĩ amaaba.*

²⁹ MĀa jaraē bΛa bārāmaarā maġ djicora cocara panΛda. BaribΛΓΛ dewaraba māwā crĩcha bΛbΛrΛ, idji crĩchara ārĩya.

* **10:28** Griego bedeađe ĩcΛΓΛ cartade idjaba naġ siđa bΛ bΛa: “Naġ ējũāra, ne jũma naġ ējũāne nũmΛ siđa dadjirā Boro Ācōrēba osia.”

Abaaba nãwã crĩchaisicada: “Mãa o quĩrĩã ðada obarude abaaaba biẽ crĩchaibarã, ¿maãgãra ocara ðaca? ¿Mãa o quĩrĩã ða quĩrĩaca oida ðãẽca?”

³⁰ Mãa cobarã carea Æcõrẽa bia ðada aibarã, ¿cãrẽ cãrẽã dewaraba mãda biẽ jaraida ða? Biẽ jaraiẽ ða.”

³¹ Baribarã mã jaraya: bãrã ne co panãne, ne o panãne biða jũma oðadua ëberãrãba Æcõrẽda bia jaradamãrẽã.

³² Bãrãba ne o panãneba judiorãra, judiorãera, Æcõrẽ ëberãrã sida cadjiruade bæbirãnadua.

³³ Ara maã quĩrĩaca mã o ðãdeba jũmarãa bia crĩchabi quĩrĩã ða. Ababe mãdjidrã bia bai carea jarãcaa, ãtebarã ëberãrã zocãrã bia ðadamãrẽã jarãbaria. Mãwã mã o ðãdeba ãdjirãba Critora ïjãnia Æcõrẽba ëdra edamãrẽã.

11

¹ Mãra Crito nĩbaða quĩrĩaca nĩbabari bãrã mã quĩrĩaca nĩbaðadua.

Djabawẽrãrã boro ãnẽbaribadadebema

² Djabarã, ewariza mãra quĩrãneba panã bãrã idjaba mã jaradiaðara ëpẽ panã bãrã bãrãra bia jaraya.

³ Mã quĩrĩã ða bãrãba cawaðida Critora umaquĩrã Boroda, umaquĩrãra dji wẽrã boroda, idjaba Æcõrẽra Crito Boroda.

⁴ Djabarã ãbaa dji jãre panãne umaquĩrãda boro ãnẽbaripeða Æcõrẽa iwidibarã wa Æcõrẽneba bedeabarã, idji Boro Critora wayaẽ ðada unubi ða.

5 BaribΛΓΛ wērāba Ācōrēa iwidi bΛde wa Ācōrēneba bedeā bΛde boro ānēbariēbΛΓΛ, idji quimara wayaē bΛda unubi bΛa. Māwā o bΛra borobichia tΛ bΛ quĩrāca bΛa.

6 Wērāda boro ānēbari quĩrĩāébΛΓΛ, borobichia tΛida bΛa. BaribΛΓΛ borobichia tΛsira peraida bΛ bēřā boro ānēbarida bΛa.

7 Djabarā ābaa dji jΛre panΛne umaquĩrārāda boro ānēbaridiē panΛa Ācōrēba ara idji quĩrāca oda bēřā idjaba umaquĩrārāba Ācōrēra ādji boroda unubi panΛ bēřā. BaribΛΓΛ wērārāba unubi panΛa umaquĩrāra ādji boroda.

8 Ācōrēba umaquĩrāra wērāneba oē basía, ātebΛΓΛ wērāra umaquĩrāneba osia.

9 Idjaba umaquĩrāra oē basía wērā carebamārēā, ātebΛΓΛ wērāda osia umaquĩrā carebamārēā.

10 Maļ carea djabarā ābaa dji jΛre panΛne wērāba idji borora ānēbarida bΛa unubi carea dji quimara idji boroda. Māwā oida bΛa bajānebema nezocarāba bia ununamārēā.

11 BaribΛΓΛ Jesucrito ĩjā bea bēřā wērāba idji quimada carebaida bΛa idjaba umaquĩrāba idji quimada carebaida bΛa.

12 Naārābema wērāda umaquĩrāneba zesia. MamaΛba łtaa umaquĩrāra wērāba tobaria. BaribΛΓΛ wārāda jūmaena Ācōrēneba ze panΛa.

13 Bārāmaarā, ķbia bΛca wērāba boro ānēbariēne Ācōrēa iwidida? Bio crīchadadua bia bΛ cawaya.

14 Ara dadji beadeba cawa panΛa umaquĩrāba buđa ureabisira peraida bΛda.

15 BaribΛΓΛ wērā buđa urea bΛra bia unubadaa. Ācōrēba wērāa budara diasia boro ānēbarimārēā.

16 Bariduada maãgla carea caicaya beibarla, mla naãda idjia jaraya: daiba, Acõrẽ eberãrã bida awara oãcaaa.

Crito quĩrãnebaði carea cobada djabarãba ãi opeãada

17 Naã balarade mla bãrãra poya bia jaraẽa. Bãrã ãbaa dji jarebade quĩrãipa oãcaaa. Bia panani cãyãbara biẽ panebadaa.

18 Naãrã jaraya mla ãrã bãda bãrãra ãbaa dji jare duane cricha awara awara duanabarida. Maã bedeara juma wãrãẽ sida mla ãjãbaria.

19 Wãrãda bãrãra cricha awara awara duanebe ebuãa baya cairãdra Acõrẽba bia unu bãda.

20 Bãrã ãbaa dji jare duane Crito quĩrãnebaði carea cobadara quĩrãipa coãcaaa. Acõrẽmaa maã co panara wãrã araẽa.

21 Jumarã jũeni naẽna bãdjiza enepedadara cobadaa. Maãne ãcãrãra jarra duanebaria idjaba ãcãrãra beu duanebaria.

22 ¿Bãrãra de neẽ beaca mama ne codi carea? ¿Bãrãba Acõrẽ eberãrãra igara panãca? ¿Maãba dji ne neẽ quedeara perabi panãca? ¿Mla cãrẽda jarai? ¿Maãgla carea mla bãrãra bia jaraica? Maã carea bia jaraẽa.

Crito quĩrãnebaði carea cobada

23 Mla bãrãra jaradiadara dadjirã Boro Jesudeba cawasia. Maãgara nãwã bla: diamasi dadjirã Boro Jesu jidabi naẽna idji jawade paãda edasia.

24 Acõrẽa bia bãda apeãa cõrãcuablarãde jarasia: “Edaãdua. Coãdua.* Naãra mã cacuaa, bãrã

* **11:24** *Edaãdua. Coãdua.* Griego bedeaãde ãcãrã cartade maãra neãa.

carea diabara. Mā quĩrãnebađi carea ara naĩ quĩrãca o pananadua.”

25 Ara maĩ quĩrãca ne copedadacarea tazara idji jawade edapeđa jarasia: “Naĩ tazade b̄ara mā oaa. Mā oadeba Ācõrẽba b̄arã ume bedea djiwidida b̄abara. Naĩ dobdaza mā quĩrãnebađi carea dodadua.”

26 Dadjirã Boro Jesu zebaramisa maĩ paĩ cobdaza idjaba maĩ tazade b̄a dobdaza b̄arãba idji beudadebemada jara panla.

27 Maĩ carea bariduaba dadjirã Boro wayaẽ maĩ paĩda coibara, maĩ tazade b̄ada doibara, cadjiru-ada o b̄a. Dadjirã Boro cacuara, oa sida siriẽ b̄ada crĩcha b̄a.

28 Maĩ paĩ coi naẽna, maĩ tazade b̄a doi naẽna dadjiza bio ac̄lida b̄a wãrãda dadjirã Boro waya b̄a cawaya.

29 Dadjirã Boro Jesu cacua wayaẽ b̄aba maĩ paĩda coibara, maĩ tazade b̄ada doibara, Ācõrẽba cawa oya.†

30 Maĩ carea zocãrã b̄arãra cacua biẽ beaa, cacua norrabari beaa, idjaba ãc̄ara beusidaa.

31 Baribara ara dadjiza bio quĩrãcuita ac̄lida panla jipa o panla cawaya. Mãwãra Ācõrẽba cawa oẽa.

32 Dadjirã Boroba ubaria jipa nĩbadamãrẽã. Mãwã dadjirãra naĩ eĩũãne bea ume biẽ b̄ã.

33 Maĩ bẽrã mā djabarã, dadjirã Boro quĩrãnebađi carea cobadara obdade jũmarãda jããnadia ãbaa codi carea.

† 11:29 Ac̄lida crĩchabadaa Pauloba “Jesu cacua wayaẽ b̄a” aside jara basida “Jesu eberãrã wayaẽ b̄a.”

³⁴ Abaada jarra balarla idji diguida ne coida bla. Mawã abaa dji jarebadae ãcõrëba bãrãra cawa oëa bië o panla carea. Mla wadi jaradiaida bara jãmaa wãbalarlae jũma jaradiaya.

12

Ãcõrë Jaureba obi bla debema

¹ Djabarã, mla quĩrĩa bla ãcõrë Jaureba obi bla debemada bãrãba bio cawadida.

² Bãrãba cawa panla ãcõrë adua beaside baridua carea ãi crĩchabadjidada. Maã bërã jlwaba oda ãcõrë beada ëpëbadjidaa. Maãra zocai beaë bërã bedeadaca.

³ Maã carea mla quĩrĩa bla bãrãba naãda cawadida: ãcõrë Jauredeba beëa bla Jesura bië blada acaa. Idjaba ãcõrë Jauredeba beëaë bla Jesura jũmarã Boroada acaa.

⁴ ãcõrë Jaure aba bla dadjirãa dia bla ne quĩrãtanoa odamãrëã.

⁵ Dadjirã Boro aba bla itea ne quĩrãtanoa obadaa.

⁶ ãcõrë aba bla dadjirãa ne quĩrãtanoa obi bla. Idjiabalarla dadjirãneba maãra jũma obaria.

⁷ ãcõrë Jaureba dadjirãza ne obibaria djabarã jũmarãda carebadamãrëã.

⁸ ãcõrë Jaureba ãclarla dia bla idji necawaadeba poya beëadamãrëã. Abari ãcõrë Jaureba ãclarla dia bla idjideba cawapedadada poya jaradiadamãrëã.

⁹ Abari ãcõrë Jaureba ãclarla dia bla poya bio ãjã pananamãrëã. Idjaba abari ãcõrë Jaureba ãclarla dia bla cacua bië beara poya biabidamãrëã.

10 Idjaba Ācōrē Jaureba ḷcαrλα dia ḅαa ne unacada poya ođamārēã. ḷcαrλα dia ḅαa poya Ācōrēneba bedeadamārēã. ḷcαrλα dia ḅαa poya cawađamārēã abaḷba Ācōrē Jauredeba bedea ḅḷda wa jaiđeba bedea ḅḷda. Idjaba ḷcαrλα dia ḅαa quĩrātanoa dadjia ũrĩnaca bedeade bedeadamārēã. Idjaba ḷcαrλα dia ḅαa dadjia ũrĩnaca bedeade jaradara cawa jaradamārēã.

11 Abari Ācōrē Jaureba jūma maḷra obi ḅαa. Idjia dadjirāza obi ḅαa idjia quĩrĩã ḅḷ quĩrāca.

12 Dadji cacuara aba ḅαa. Baribḷrḷ dadji cacuade ne jūmada eropanḷa. Critora idji ĩjã ḅea ume ara maḷ quĩrāca panḷa.

13 ḷcαrḷ dadjirāra judiorāa, ḷcαrḷara judiorāéa, ḷcαrḷara nezocarāa, ḷcαrḷara nezocarāéa. Baribḷrḷ abari Ācōrē Jaureba dadjirā jūmarāda cacua abaḷde ḅḷsia.* Jūma dadjirāba abari Ācōrē Jaureda edasidaa.

14 Dadji cacuade ne jūmada eropanḷa. Baribḷrḷ dadji cacuade beara abarica ḅeaéa.

15 Dadji jĩrūba jaraibḷrḷ: “Mḷra jḷwaé bērã naḷ cacuadebemaéa,” maḷba ḷwārāda dadji cacuadebemaéca?

16 Idjaba cḷwḷrḷba jaraibḷrḷ: “Mḷra daué bērã naḷ cacuadebemaéa,” maḷba ḷwārāda dadji cacuadebemaéca?

17 Dadji cacuade ababe dauda ḅḷbara ḷcārēba ũrĩcasi? Dadji cacuade ababe cḷwḷrḷada ḅḷbara ḷcārēba ḷcasi?

* **12:13** *ḅḷsia*. Griego bedeade ḅḷ ḅαa “borocuesia.” Naḷ versículode maḷ bedeaba jaraé ḅαa baidode borocuedadebemada, ātebḷrḷ jara ḅαa Ācōrē Jaureba Crito ĩjã ḅḷra idji ume ābaa ḅḷdadebemada.

18 Ācōrēba dadji cacuade ne jūmada b̄asia idjia quīrīā bađa quīrāca.

19 Dadji cacuade beara jūma abarica bađabara cacuara neē bacasia.

20 Dadji cacuade ne jūmada eropan̄mīna dadji cacuara aba b̄a.

21 Maļ b̄ērā dauba j̄awaa poya jaraēa: “B̄a neē m̄ra bia b̄aya.” Idjaba boroba jīrūa poya jaraēa: “B̄ārā neē m̄ra bia b̄aya.”

22 Wārāda naļ cacuade beara āc̄ara dadjirāmaarā m̄cua siriē bea. Barib̄ara maļga neē dadji cacuara bia bacaa.

23 Idjaba naļ cacuade bea dadjirāmaarā m̄cuaē beara biara djiobadaa bia ununamārēā. Idjaba naļ cacuade bea dadjia unubidiē pan̄ra quīrācuīta mērābadaa.

24 Barib̄ara dadji cacuade quīrāwārēā beara mērānaca. Ācōrēba dadji cacuade beara jūma aride osia. Dadjia unubidaca sida osia bia wagadamārēā.

25 Māwā osia dadji cacuara biē b̄erāmārēā, āteb̄ara dadji cacuade beara dji careba pananamārēā.

26 Dadji cacuadebemada aba puab̄ara, jūmaena puabaria. Ara maļ quīrāca dadji cacuadebemada aba bia jarađib̄ara, jūmaena capīpia b̄abaria.

27 Ara maļ quīrāca b̄ārāra jūma ābaa Crito cacua quīrāca pan̄a. B̄ārāra idji cacuadebemarā.

28 Ācōrēba djabarā tāēna Jesucritoba diabueđarāda naārā b̄asia. Maļare idjideba bedeabadarāda b̄asia. Maļare idji beđea jaradiabadarāda b̄asia. Maļare āc̄ara b̄asia ne ununacada poya ođamārēā, āc̄ara b̄asia

cacua biê beara poya biabidamãrêã, ãcãrãda b̃asia djabarã carebadamãrêã, ãcãrãda b̃asia djabarã cawa jipa ededamãrêã, idjaba ãcãrãda b̃asia quĩrãtanoa dadjia ùrĩnaca bedeade bedeadamãrêã.

²⁹ ¿Jũmarãda Jesucritoba diabuedarãca? ¿Jũmarãda ãcõrẽneba bedeabadarãca? ¿Jũmarãda ãcõrẽ bedea jaradiabadarãca? ¿Jũmarãba ne ununacada poya obadaca?

³⁰ ¿Ãcõrẽba jũmarãa diasica cacua biê beara poya biabidamãrêã? ¿Ãcõrẽba jũmarãa diasica dadjia ùrĩnaca bedeade poya bedeadamãrêã? ¿Jũmarãba dadjia ùrĩnaca bedeade jaradara poya cawa jaradica?

³¹ ãcõrẽ Jaureba obi b̃ãdebema dji biara carebaida beadrã jarãdadua.

Jããbe m̃ãa bãrãa cawabiya sãwã ne jũmada poya biara o pananida.

13

Quĩrãda ne jũma cãyãbara biara b̃ãa

¹ M̃ãda naã ëjũãne bea bedeade bedeaibãrãã idjaba bajãnebema nezoca bedeade bedeaibãrãã, maãne quĩrãda neẽ b̃ãbãrãã, m̃ãra jiorro oda jĩguabari quĩrãca wa pĩrãchiru jĩguabari quĩrãca b̃ãa.

² M̃ãda ãcõrẽneba bedeaibãrãã, ãcõrẽba crĩcha cawabiẽ badada jũma cawa b̃ãbãrãã, ãcõrẽ necawaada jũma cawa b̃ãbãrãã, idjaba sodeba wãrãda ïjã b̃ãdebema eyada poya ãyã b̃ãibãrãã, maãne quĩrãda neẽ b̃ãbãrãã, m̃ãra ara jãwãbema quĩrãca b̃ãa.

³ Ne jũma m̃ãa erobãda ne neẽ quedeeaa diaibãrãã idjaba ãcõrẽ carea ara m̃ãdjida idu bá beabibãrãã,

baribΛrΛ quĩrĩãda neẽ ðΛbΛrΛ, mΛra ara jãwãbema quĩrãca ðΛa.

4 Quĩrĩã erobΛba jũma droa ðΛa, djãrãra quĩrã djuburiabaria, djãrãba erobΛra awuacaa, djãrã cãyãbara biara ðΛda jaracaa ni dji dromada crĩchacaa.

5 Quĩrĩã erobΛba djãrãra wayabaria, ababe idji itebΛrΛ crĩchacaa, maãrĩã carea quĩrũcaa, djãrãba idji biẽ odara quĩrãdoabaria.

6 Quĩrĩã erobΛra ne cadjirua carea ðΛsrĩdacaa, ãtebΛrΛ jũma wãrã careabΛrΛ ðΛsrĩdabaria.

7 Quĩrĩã erobΛba djãrãba biẽ odara jũma droabaria, ne jũma biada ijãbaria, jũma bia odjamãrẽã jããbaria, idjaba ne jũmane droa ðabaria.

8 Quĩrĩãra jõcaa. BaribΛrΛ ewari aba ãcõrẽneba bedeabadara waa bedeadaẽa, dadjia ùrĩnaca bedeade bedeabadara waa bedeadaẽa, ãcõrẽ Jauredeba cawapedada jaradiabadaba waa jaradiadaẽa.

9 Dadjirãba ababe maãrĩ cawa panΛa idjaba ãcõrẽneba maãrĩ bedeabadaa.

10 BaribΛrΛ dji biara ðΛ zebΛrΛde maã maãrĩ ðΛra jõya. Maãne ne jũmada cawadãa.

11 Mã wadi caibe queraside warra zaque quĩrãca bedeabadjia idjaba warra zaque quĩrãca crĩchabadjia. BaribΛrΛ drõã ðedacarea warra zaque quĩrãca ðadara idu ðΛsia.

12 Ara nawena dadjirãba ãcõrẽnebemada jarijaria unu panΛa quĩrã acΛbadaade unu panΛ quĩrãca. BaribΛrΛ ewari aba dadjirãba jũma ebuða ununia sãwãbΛrΛ ðΛda. Ara nawena mΛa maãrĩ cawa ðΛa, baribΛrΛ ewari aba jũma cawaya ãcõrẽba mã cawa

ɓΛ quĩrãca.

¹³ Naļ ũbea panΛra jōcaa: ne jũma biada ãjã ɓaida, jũma bia odjamãrẽã jãã ɓaida idjaba quĩrĩãda. BaribΛrΛ maļ ũbeadebemada quĩrĩãda biara ɓΛa.

14

Dadjia ũrĩnaca bedeade bedeabadadebema

¹ Quĩrĩãda biara ẽpẽnadua. Idjaba Ācõrẽ Jau-reba obi ɓΛra jũma o quĩrĩãnadua. BaribΛrΛ biara Ācõrẽneba bedeadida quĩrĩãnadua.

² Dadjia ũrĩnaca bedeade bede a ɓΛba ẽberãrãa bede a ɓΛã, idjia jarabΛrΛra ni abaΛba cawa ũrĩnaca bẽrã. Ababe Ācõrẽa bede a ɓΛa. Dadjia cawadacada Ācõrẽ Jauredeba bede a ɓΛa.

³ BaribΛrΛ Ācõrẽneba bede a ɓΛba ẽberãrãa bede a ɓΛa biara ãjãnamãrẽã, zareaara ɓeadamãrẽã, id-jaba sobiadamãrẽã.

⁴ Dadjia ũrĩnaca bedeade bede a ɓΛba ara idjida careba ɓΛa biara ãjãi carea. BaribΛrΛ Ācõrẽneba bede a ɓΛba djabarãda careba ɓΛa biara ãjãnamãrẽã.

⁵ Mļmaarã jũma bãrãra dadjia ũrĩnaca bedeade poya bedeabΛdabara bia ɓacasia. BaribΛrΛ jũmarãda Ācõrẽneba poya bedeabΛdabara biara ɓacasia. Wãrãda dadjia ũrĩnaca bedeade bedeai cãyãbara Ācõrẽneba bedeaida biara ɓΛa. BaribΛrΛ abaΛba dadjia ũrĩnaca bedeade bedeapeda cawa jaraibΛrΛ, maļ sida bia ɓΛa. Djabarãba cawa ũrĩnapeda Ācõrẽra biara ãjãnia.

⁶ Maļ carea djabarã, mļda bãrãmaa wãpeda dadjia ũrĩnaca bedeade bedeai bΛrΛ, ɓbãrãda sãwã

carebai? Carebaēa. BaribΛΓΛ dadjia ūrībada bedeade Ācōrēba m̄la cawabidada jaraibΛΓΛ, wa Ācōrē necawaadeba bedeaibΛΓΛ, wa Ācōrēneba bedeaibΛΓΛ, wa Ācōrē bedeada jaradiaibΛΓΛ poya carebaya.

⁷ Ara maļ quīrāca aḅaḅba chiruda wa arpada zaibΛΓΛ baribΛΓΛ jipa zaēbΛΓΛ, jīgua ḅΛmīna dadjia cawadaēa cārē trābida za ḅΛda.

⁸ Cachiru sida jipa zaēbΛΓΛ, ζsordaorāda sāwā isabe cobēadi djōni carea?

⁹ Ara maļ quīrāca bārāba ūrībada bedeade bedeadaēbΛΓΛ, ēberārāba ζsāwā cawadi bārāba jara panΛda? Māwā bedeadibΛΓΛ, bārāra ara jāwā bedea panΛa.

¹⁰ Naļ ējūāne bedea quīrātanoa baraa. Maļ bedeaza dji cawa ḅΛba cawa ūrībaria.

¹¹ BaribΛΓΛ m̄la maļ bedeada adua ḅΛbΛΓΛ, dji bedeabΛΓΛmaarā m̄ra drua āibema quīrāca ḅΛa, idjaba m̄lmaarā idjida drua āibema quīrāca ḅΛa.

¹² Bārāra ara maļ quīrāca beaa. Ācōrē Jaureba obi ḅΛra bārāba bio o quīrīā panΛ bērā djabarā carebai careabemada biara o quīrīānadia ādjirāba biara Ācōrēra ijānamārēā.

¹³ Maļ carea dadjia ūrīnaca bedeade bedea ḅΛba Ācōrēa iwidida ḅΛa ara idjia jaraḅara poya cawa jarai carea.

¹⁴ Dadjia ūrīnaca bedeade m̄la Ācōrēa iwidibΛΓΛ, m̄ jaureba iwidī ḅΛa. BaribΛΓΛ m̄la adua ḅΛa cārēda iwidī ḅΛda.

¹⁵ Māwāra ζsāwā jipaara oi? M̄ jaureba Ācōrēa iwidīya baribΛΓΛ m̄la cawa ḅΛ bedeade bida

iwidiya. Mā jaureba Ācōrēa bia jara trlāya, baribΛΓΛ mĭa cawa bΛ bedeade bida trlāya.

16 BΛ jaureba Ācōrēa bia bedeaibΛΓΛ, bΛa jaraða cawa ũrĩcaba ζsāwā wārāana ai?*

17 Wārāda bΛa māwā bedeaibΛΓΛde Ācōrēa bia bedea bΛa, baribΛΓΛ dewararāda carebaē bΛa biara ĩjānamārēa.

18 Mĭa Ācōrēa bia bΛaða abaria mĭra bārā cāyābara dadjia ũrĩnaca bedeade auðuara bedeabari bērā.

19 BaribΛΓΛ djabarā dji jΛre duanΛne mĭmaarā dadjia ũrĩnaca bedeade dārā bedei cāyābara biara bΛa dadjia ũrĩbada bedeade dārāé jaradiaida.†

20 Djabarā, warra zaquerā quĩrāca beaðadua. Ādjirāba cadjiruada bio adua panΛa. BaribΛΓΛ Ācōrē Jaureba obi bΛdebemada drōārā quĩrāca crĩcha beaðadua. Waa warra zaquerā quĩrāca crĩcharānadua.

21 Ācōrē Bedeade nāwā bΛ bΛa: “Dadjirā Boroba jara bΛa: mĭra naļ puru ume drua āĩbemarā itedebe, ādjia ũrĩnaca bedeabada ēberārāneba bedeya. Māwāmĩna mĭ bedeara ũrĩ ama panania.”‡

22 Maļba cawa panΛa dadjia ũrĩnaca bedeade bedeira Jesu ĩjā bea carea bΛēda, ātebΛΓΛ Jesu

* **14:16** *Wārāana ai.* Griego bedeade bΛ bΛa: “Amén.” Maļ bedeara hebreo bedea. Crĩchada umé jara bΛa. Edauðe jara bΛa “bia bΛa māwā baida” idjaba edauðe jara bΛa “wārā.” † **14:19** *Dārā bedei.* Griego bedeade bΛ bΛa “bedea die mil.” *Dārāé.* Griego bedeade bΛ bΛa “bedea juesumabe.” ‡ **14:21** *Isaía 28:11-12.* Ācōrēba israelerā jarasia ādjia ĩjānaē panΛ carea drua āĩbemarāba ādjirāra āyā edeðida.

ĩjǎé beaa unubi b̄la Ācōrēba cawa oida. § Barib̄r̄l̄ Ācōrēneba bedeaيرا Jesu ĩjǎ bea carea b̄la, Jesu ĩjǎé bea carea b̄l̄ēa.

²³ Mañ carea djabarā ābaa dji j̄re duanane jūmarāda dadjia ũr̄ĩnaca bedeađe beđea duananib̄r̄l̄, mañne ãc̄r̄l̄ Jesu ĩjǎé beada wa Ācōrē beđea ũr̄ĩ quĩr̄ĩā beada eđa zesidara ĵādjia jaradaēca bārāra quĩr̄āé duanada?

²⁴ Barib̄r̄l̄ jūmarāda Ācōrēneba bedeadib̄r̄l̄, mañne Jesu ĩjǎé b̄l̄ada wa Ācōrē beđea ũr̄ĩ quĩr̄ĩā b̄l̄ada eđa zesira bārāba jara pan̄l̄ ũr̄ĩ b̄l̄eđeba idjia cawaya cadjirua obarida idjaba Ācōrē quĩr̄āpita bedeađe b̄l̄ada.

²⁵ Idji sođe mērā erobadara ebuđa cawaya. Mañne chĩr̄āborode cobepeda Ācōrēa bia beđeaya idjaba jaraya Ācōrēra wārāda bārā ume b̄l̄ada.

Ābaa dji j̄re b̄l̄adađe jūma quĩr̄āipa ođadua

²⁶ Mañ carea djabarā, ĵsāwā jipaara odi? Bārā ābaa dji j̄re panane ãc̄r̄l̄ba tr̄l̄ābi Ācōrē Bedeađebemada tr̄l̄ānida pan̄la, ãc̄r̄l̄ba Ācōrē beđeara jaradiadida pan̄la, ãc̄r̄l̄ba Ācōrēba cawabiđada jaradiada pan̄la, ãc̄r̄l̄ba dadjia ũr̄ĩnaca bedeađe beđeadiada pan̄la, idjaba ãc̄r̄l̄ba mañ beđeada cawa jaradiada pan̄la. Barib̄r̄l̄ jūma mañḡl̄ara ođida pan̄la djabarāba biara ĩjānamārēa.

²⁷ Dadjia ũr̄ĩnaca bedeađe beđeadib̄r̄l̄, djaba umé wa ũbeabe māwā beđeadiada pan̄la. Barib̄r̄l̄

§ 14:22 Jesu ĩjǎé beaa unubi b̄la Ācōrēba cawa oida. Griego bedeađe mañra ebuđa b̄l̄ēa.

aba aba bedeadida panΛa. Bedeadacarea abaΛba mañ bedeadara cawa jaraida bΛa.

28 BaribΛΓΛ djabarã ābaa dji jΛre panΛne mañ bedeadã cawa jarabarida neēbΛΓΛ, dadjia ũrĩnaca bedeadẽ bedea quĩrĩã bΛra chupea baida bΛa. Idji crĩchadẽ Ācõrẽa chupea bedeaيدا bΛa.

29 Ara mañ quĩrĩca Ācõrẽneba bedeadadara umé wa ũbea bedeadida panΛa. Mañne jũmarãba ādjia bedea panΛra quĩrĩcuita ũrĩnida panΛa wãrã cawaya.

30 Djaba aba bedea bΛdẽ Ācõrẽba dji ũrĩ duanΛnebema abaΛa ne cawabisira, dji bedea bΛba mañ djabara idu bedeadida bΛa.

31 Jũmarãda aba aba Ācõrẽneba bedeadida panΛa cawa wãnamãrẽã idjaba biara ijãnamãrẽã.

32 Ācõrẽneba bedeadarira cawaēne bedea nũmecaã, ātebΛΓΛ poya jãābaria bedeaĩ carea.

33 Ācõrẽba bΛga nũmecaã, ātebΛΓΛ necai baida diabarã.

34 Ācõrẽ ēberãrã ābaa dji jΛrebΛdaza wẽrãrãra bedeadĩẽ panΛa, ātebΛΓΛ chupea ũrĩnida panΛa. Ādji quima bedeara ijã beadida panΛa judiorã leyba jara bΛ quĩrĩca.

35 Wẽrãrãba iwidi quĩrĩãnibΛΓΛ, diguida panΛne ādji quimaa iwidi didida panΛa. Djabarã ābaa dji jΛre duanΛne wẽrã bedeara biẽ bΛa.

36 ¿Ācõrẽ bedeara bãrãneba zesica? ¿Ababe bãrãmaa zesica?

37 Bariduaba Ācõrẽneba bedeadarida crĩcha bΛbΛΓΛ, wa Ācõrẽ Jauredẽba ne o bΛda crĩcha bΛbΛΓΛ, mañ ēberãba jaraya mãa nañ cartadẽ bΛbΛΓΛra dadjirã Boroba obi bΛda.

38 Bariduaba maḷgḷda igaraibḷḷ, idji sida igaraḷdua.

39 Maḷba djabarā, biara jḷḷḷdua Ācōrēneba bedeada. Idjaba dadjia ũrīnaca bedeade bedeabadara idu bedeabidadua.

40 Baribḷḷ jūmaena quĩrācuita quĩrāipa oḷdua.

15

Crito ḷrēbadadebema

1 Maḷ awara djabarā, mḷa bārāa quĩrānebabiya bedeada bia Jesucritodebema mḷa bārāa jaradiada. Maḷ bedeada bārāba mḷneba cawasiada idjaba bio ĩjā panḷa.

2 Mḷa jaradiada wārāda ĩjā pananibḷḷ, Ācōrēba ēdrḷ edaya. ĩjā pananaēbḷḷ, bādji quĩrāibe ĩjāsida.

3 Mḷa cawada crīcha dromaara ḷḷda naārā bārāa jaradiasia. Naḷgḷ basía: Critora dadjirā cadjirua carea beusia Ācōrē Bedeade ḷḷ ḷḷ quĩrāca.*

4 Idjira tḷbarisida, maḷbe ewari ũbeade beu badada ḷrēbasia Ācōrē Bedeade ḷḷ ḷḷ quĩrāca.†

5 ḷrēbadacarea ara idjida Pedroa unubisia.‡ Maḷare idjia doce edaḷarāa ara idjida unubisia.

6 Māwānacarea ara idjida djabarā quiniento auḷu ābaa panḷa unubisia. Ādjirānebemada ḷḷḷḷ jaidasida baribḷḷ zocārā waḷibida zocai panḷa.

7 Maḷ quiniento djabarāba Jesu unpedadacarea ara idjida Santiagoa unubisia.§

* 15:3 Isaía 53:5-12. † 15:4 Salmo 16:8-11; Isaía 26:19. ‡ 15:5 Pedro. Griego bedeade ḷḷ ḷḷa “Cepa.” § 15:7 Santiago. Santi-
agora idjaba Jacobo abadaa. Idjira Jesu djaba basía.

Māwānacarea ara idjida jūma idjia diabuedarāa unubisia.

⁸ Jīrūare m̃ā unubisia. M̃ra warra ᵛradᵛgada quīrāca dji biē badamīna m̃awā unubisia.*

⁹ Wārāda m̃ra Jesucritoba diabuedadebema dji edaara ᵛᵛa. Ācōrē ēberārā biē oi carea ēpē bada bērā bia ᵛᵛēa ēberārāba m̃ra idjia diabuedada jaradamārēā.

¹⁰ Baribᵛᵛᵛ ᵛcōrēba idji biadeba m̃ra ᵛᵛsia Jesucritoba diabuedada bamārēā. Idji quīrīābe m̃ra m̃awā ᵛᵛᵛ basia. Ātebᵛᵛᵛ jūma Jesucritoba diabuedarā cāyābara m̃a idji itea auᵛuara o ᵛᵛa. Baribᵛᵛᵛ ara m̃ᵛdjideba m̃awā oē ᵛᵛa. Ācōrēbᵛᵛᵛ idji biadeba m̃ra careba ᵛᵛa m̃awā omārēā.

¹¹ Waabema Jesuba diabuedarāba idjidebemada jaradia panᵛᵛᵛᵛ wa m̃a jaradia ᵛᵛᵛᵛᵛ, abarida jaradia panᵛᵛa. Idjaba bārāba ara maᵛ bedeara ījāsidaa.

Djabarā beupedada ᵛrēbadebema

¹² Dairāba Crito ᵛrēbadebemada jaradia panᵛᵛa. Maᵛda ᵛsāwā ᵛcᵛᵛᵛ bārānebemaba beupedadara ᵛrēbadaēana a panᵛᵛ?

¹³ Beupedadada ᵛrēbadaēbᵛᵛᵛ, maᵛba jara ᵛᵛa Crito sida ᵛrēbaē basida.

¹⁴ Critoda ᵛrēbaē basibᵛᵛᵛ, m̃awāra dadji quīrīābe jaradia panᵛᵛa idjaba bārāba bādji quīrīābe idjira ījā panᵛᵛa.

¹⁵⁻¹⁶ Critoda ᵛrēbaē basibᵛᵛᵛ, Ācōrēba idji ᵛrēbabisiada abᵛᵛᵛᵛ daiba Ācōrēnebemada sewada jara panᵛᵛa. Wārāda beupedadada ᵛrēbadaēbᵛᵛᵛ, maᵛba jara ᵛᵛa Crito sida ᵛrēbaē basida.

* **15:8** Hecho 9:1-6.

17 Critoda ãrêbaê basibΛΓΛ, bãdji quĩrĩãbe idjira ãjã panΛa idjaba wadibida cadjiruaêde panΛa.

18 Mãwãra jũma Crito ãjã ãea beupedaðara adu-
asidaa.

19 Dadjirãba Critodeba ababe naã êjũãne bia ãeadaida crĩcha panΛbΛΓΛ, jũmarã cãyãbara mãã djuburiara panΛa.

20 BaribΛΓΛ ãcõrêba wãrãda Critora beu ãadada ãrêbabisia. Beupedaðadebemada idjidrΛ dji naãrã ãrêbaðaa. Mãwã ãcõrêba unubisia jũma idjiderã sida wãrãda ãrêbaðida.

21 Êberã abΛba cadjirua oda carea dadjirãra beudia. Ara mãã quĩrãca êberã abΛba bia oda carea dadjirãra ãrêbaðia.

22 Jũmarãda Adaãneba zepedaða bẽrã beubadaa. Ara mãã quĩrãca Critodeba jũma idjiderãda waya-
cusa zocai panania.

23 Critoda naãrã ãrêbasia. Idji waya zebΛΓΛde idjiderãda ãrêbaðia.

24 Mãwãnacarea naã êjũãra jõya. Mãã ewaride Critoba jai bororãda, jai dromarãda, jai mãsrã ãea sida jũma poyaya. Mããbe idji puruda dadji Zeza ãcõrãa diaya.

25 Wãrãda Critora jũmarã boroda ãaيدا ãΛa abã jũma idji dji quĩrũra poyabΛΓΛðaa.†

26 Jĩrũare idjia dadji beuira jõbiya, mããgΛ sida idji ume dji quĩrũ bẽrã.

27 ãcõrê Bedeade jara ãΛa: “BΛa ne jũmada idji jΛwaeda ãΛsia.”‡ Ne jũma Crito jΛwaeda ãΛsida jara ãΛmĩna ebuda ãΛa ãcõrêba ara idjida Crito

† 15:25 *Aba jũma idji dji quĩrũra poyabΛΓΛðaa.* Griego bedeade mãwã ãΛ ãΛa: “Aba idji jĩrũ edre ãΛbΛΓΛðaa.” ‡ 15:27 Salmo 8:6.

jɔwaeda ɓɔɛ basida. Ɔcɔrɛɓɔɾɔ ne jũmada Crito jɔwaeda ɓɔsia.

²⁸ Ɔcɔrɛ Warra Critoba ne jũma poyadacarea ara idjida Ɔcɔrɛ jɔwaeda beya Ɔcɔrɛɓa ne jũmada idji jɔwaeda ɓɔɔa quĩrɔca. Mɔwɔɓɔɾɔ Ɔcɔrɛɓa ne jũmada idji jɔwaeda erobaya.

²⁹ Beupedaɔada ɔrɛɓaɔɛɓɔɾɔ, ¿cɔrɛ cɔrɛɔ ɔcɔɾɔra beupedaɔa cacuabari borocue panɔ? Ɔcɔrɛɓa beupedaɔara ɔrɛɓabiɛɓɔɾɔ, ¿cɔrɛ cɔrɛɔ ɔdjirɔ cacuabari borocuedi?§

³⁰ Idjaba beupedaɔada ɔrɛɓaɔɛɓɔɾɔ, ¿daira cɔrɛ cɔrɛɔ Jesucrito beɔea carea ewariza minijĩchiade bia mĩga panɔ?

³¹ Djabarɔ, ɓɔrɔɓa dadjirɔ Boro Jesucrito iɔɔ panɔ carea mɔra wɔrɔɔa ɓɔsrida ɓɔɔ. Wɔrɔɔa jaraya: ewariza crĩcha ɓɔɔ ɛberɔrɔɓa mɔra Jesu beɔea carea beaɔida.

³² Epeso puruɔe Ɔcɔrɛ beɔea jaradiai carea mɔra bia mĩgasia animarɔ cadjirua ɓea ume djɔ ɓɔ quĩrɔca.* Beupedaɔada ɔrɛɓaɔɛɓɔɾɔ, ¿mɔ bia mĩgaɔa carea cɔrɛ biada edasi? Wɔrɔɔa dadjirɔɔa ɔrɛɓaɔɛɓɔɾɔ, biara ɓɔɔa oɔida ɔcɔɾɔɓa jarabada quĩrɔca: “Bia ne coɔia, itua doɔia nu beuɔi ɓɛrɔ.”†

³³ Idu cũrũgabirɔnada. ɓɔrɔɔa cadjirua obadarɔ ume ɔbaa nĩbaɔibɔɾɔ, ɔdjirɔɓa ɓɔrɔɔa bia nĩbabadara ɔrĩnia.

³⁴ Jipa crĩchaɔada. Cadjiruada waa orɔnada. ɔcɔɾɔ ɓɔrɔneɓemaba Ɔcɔrɛra adua ɓea. Maɔ carea ɓɔrɔra peradida panɔ.

§ **15:29** Corintodebema djabarɔɓa dji beupedaɔa cacuabari borocue pananamĩna Ɔcɔrɛ Beɔeaɔe jaracaa dadjia mɔwɔ oɔida panɔ. * **15:32** Hecho 19:23-41. † **15:32** Isaía 22:13.

Djabarã ãrẽbabãdãde ãdji cacua sãwã baidebema

³⁵ ΛCΛΓΛba iwidiidiscada: “¿Beupeɗadada sãwãbΛΓΛ ãrẽbadi? ¿Ãdjirã cacuara sãwã beadi?”

³⁶ ¡Dji mãwã iwidi bΛra crĩcha neẽ tabΛa! Ne uɗa tunubΛΓΛde dji tara b̄erawabaria.

³⁷ Trigoda uibΛΓΛ wa baridua tada uibΛΓΛ, dji bΛwΛrΛda ucaa ãtebΛΓΛ dji tadrΛ ubaria.

³⁸ BaribΛΓΛ mã ãtadeba Ãcõrẽba dji bΛwΛrΛda tunubibaria idji baida bΛ quĩrãca.

³⁹ Naã ëjũãne zocai b̄eara abari cacua quĩrãca beaẽa. Ëberã cacuara awara bΛa, animarã cacuara awara bΛa, ïbana cacuara awara bΛa, b̄eda cacuara awara bΛa.

⁴⁰ Idjaba bajãne ne quĩrãtanoa baraa. Naã ëjũãne bida ne quĩrãtanoa baraa. BaribΛΓΛ bajãne ne biya quedeara awara beaa. Naã ëjũãne ne biya quedeara awara beaa.

⁴¹ Λmãɗau ãnaara awara bΛa, jedeco ãnaara awara bΛa, chĩɗau ãnaara awara bΛa. Chĩɗauza ãnaara awara beaa.

⁴² Beupeɗada ãrẽbadira ne uɗa quĩrãca bΛa. Cacua b̄erawabarida joubadaa baribΛΓΛ cacua b̄erawacada ãrẽbaya.

⁴³ Cacua biaẽda joubadaa baribΛΓΛ cacua biya quiruda ãrẽbaya. Cacua ΛbΛaẽ bΛda joubadaa baribΛΓΛ cacua ΛbΛa bΛda ãrẽbaya.

⁴⁴ Naã ëjũãnebema cacuada joubadaa baribΛΓΛ bajãnebema cacuada ãrẽbaya. Naã ëjũãnebema cacuada bΛbΛΓΛ bajãnebema cacua siɗa bΛa.

⁴⁵ Ãcõrẽ Bedeade bΛ bΛa: “Nabema ëberã Adaã abadara Ãcõrẽba zocai b̄abisia.” BaribΛΓΛ Crito dji jĩrũarebema Adaã abadada b̄asia idji jaureɗeba zocai baida diamãrẽã.

⁴⁶ Bajãnebema cacuada naãrãbema cacuaẽa, ãtebΛΓΛ naã ãjũãnebema cacuadrΛ dji naãrãbema. Dji naãrãbema cacua jõnacarea bajãnebema cacuada edaya.

⁴⁷ Nabema ëberã Adaã abadara egoro oda basía. Jĩrũarebema ëberã Jesucrito abadara bajãnebema.

⁴⁸ Adaã cacuara egoro oda basía. Ara maã quĩrãca naã ãjũãnebemarãba eropanΛa. BaribΛΓΛ Critoba bajãnebema cacuada eroβΛ quĩrãca bajãnaa wãbΛda ëberãrãba eropanania.

⁴⁹ Dadjirãra nabema ëberã egoro oda quĩrãca panΛa idjaba bajãneba zeda ëberã Crito quĩrãca panania.

⁵⁰ Djabarã, mãa naãda jaraya: naã ãjũãnebema cacuara Æcõrẽ bajãnebema purude poya ãaẽa. Cacua ãerawabarira cacua ãerawacama poya ãaẽa.

⁵¹ Ærĩnadia. Æcõrẽba naẽna cawabiẽ ãadara mãa cawabiya: jũma dadjirãra beudaẽa, ãtebΛΓΛ cacua quĩrã awara panenia.

⁵² Cawaẽne, daupica edabΛΓΛde, jĩrũarebema cachiru jĩguabΛΓΛde mãwã quĩrã awara panenia. Wãrãda Æcõrẽ cachirura jĩguaya. Maãne beupedaẽada cacua ãrĩnacade ãrẽbadía. Idjaba dadjirã wadi zocai ãeara cacua quĩrã awara panenia.

⁵³ Dadjirã cacua ãrĩbarira cacua ãrĩcada ãeya. Dadji beuida βΛ cacuara beuca cacuada ãeya.

⁵⁴ Naã cacua beuida βΛra cacua beuca ãebΛΓΛde Æcõrẽ Bedeade βΛ βΛ quĩrãca wãrãda ãaya. Nãwã βΛ βΛa: “Æcõrẽba dadji beuira jõbisía.”‡

‡ **15:54** Isaía 25:8. Æcõrẽba dadji beuira jõbisía. Griego bedeade nãwã βΛ βΛa: “Dji poya βΛba beuira mĩbuesía.”

⁵⁵ Idjaba b́a b́a:
Beuba waa poya beubiẽa. Beuba waa poya
puabiẽa. §

⁵⁶ Ācõrẽba Moisea diada leyba cawabi b́a dad-
jirãba cadjirua obadada. Cadjiruada obada bẽrã
beudia.

⁵⁷ Baribara Ācõrẽa bia b́ada adida panãa dadjirã
Boro Jesucritodeba beudidebemada edra edada
bẽrã.

⁵⁸ Maã carea m̃ djabarã, bio ãjã pananadua. Dad-
jirã Boroba quĩrã b́ara bio epẽ odadua. Bãrãba
cawa panãa dadjirã Boro itea o panara bãdji
quĩrãbe o panãẽda.

16

*Djabarã Jerusaleñebema itea parata jara
pepedada*

¹ Maã awara bãrãba djabarã Jerusaleñebema
itea parata jara pebadaebemada m̃a jaraya.
M̃a djabarã Galacia druadebemarãa jarda
quĩrãca odadua.

² Nabema ewari domiaza bãdjiza
edabadaebemada waga b́adadua. Mãwãra m̃
jũẽbãrãde bãrãba ewabe jara pedãẽa.

³ M̃ jũẽbãrãde djabarã bãrãba edabada m̃a
Jerusaleñaã parata diade diabueya. Djabarã
Jerusaleñebemarãba ãdjira bia edadamãrẽã m̃a
ãdji ume cartada b́a diabueya.

⁴ Baribara bãrãmaarã m̃ sida wãida bia b́abara,
ãdji ume wãya.

§ 15:55 Osea 13:14. Griego bedeadẽ maã versículoda nãwã b́a b́a:
“Beu, çba cãmiaara sãma b́a? Joubada uria, çba poya b́adara sãma
b́a?”

Paulo Corintodaa wãida crĩchada

⁵ Młra naãrã Macedonia druadaa wãida ɓɓa. Małbe bārãmaa wãya.

⁶ Młra bārã ume dārãisicada. Āĩbērã jũma nał doidaara ɓaisicada. Małbe bārãba młra poya carebadia młdji wãɓɓɓɓmaa bia wãmãrẽã.

⁷ Ara nawena poya dārã ɓaě bērã młã bārãra acɓde wã quĩrĩãéa. Baribɓɓɓɓ dadjirã Boroba quĩrĩãibɓɓɓɓ, bārãmaa wãɓɓɓɓde dārãica ɓɓa.

⁸ Nama Epeso purude ɓaya aba Pentecoste ewari droma jõɓɓɓɓɓdaa.*

⁹ Nama mł ume dji quĩrũda baramĩna nawena poya Ācõrẽ bedeara bia jaradia ɓaya idjaba zocãrãba ĩjãɓɓdaa.

¹⁰ Djaba Timoteoda bārãma jũẽibɓɓɓɓ, idjira bārã tãena bia edadadua wayarãmãrẽã. Dadjirã Boroba quĩrĩã ɓara idjia bia o ɓɓa młã o ɓɓ quĩrãca.

¹¹ Mał carea idjira igararãnadua, ãteɓɓɓɓ carebadadua mł acɓde zebɓɓɓɓde necai zemãrẽã. Młã, dewara djabarã bida idji zeida jłã panɓa.

¹² Dadjirã djaba Apoloa młã bedea djuburia-sia dewara djabarã ume bārã acɓde wãnamãrẽã. Baribɓɓɓɓ ara nawena idjira wã quĩrĩãé ɓɓa. Poya wãɓɓɓɓde wãya.

Pauloba nał cartade jĩrũare ɓɓda

¹³ Quĩrãcuíta ɓeadadua. Jesucitora bio ĩjã pananadua. Idjideba sozarra ɓeadadua idjaba zarea ɓeadadua.

* **16:8** Judiorãba ãdji Egiptodeba ẽdrɓpedada quĩrãnebada ewari odacarea cincuenta ewari ɓɓde ãdji néu naãrã ewapedada carea ɓɓsrida obada ewarida obadjidaa. Mał ewari dromara Pentecoste abadjidaa. Levitico 23:15-16.

14 Ne jūma bārāba obΛdara quĩrĩāneba ođadua.

15 Djabarā, bārāba cawa panΛa Acaya druade Estepanaba, idji ēberārā bida naārā Jesura ĩjāsídada idjaba ādji crĩchara bΛcādada jūma djabarā carebađi carea.

16 Mĭa bārāa bedeā djuburiaya ādjira, jūma ādji quĩrāca bea sīda ēpēnamārēā. Jūma Ācōrē traju o panΛra, djabarā careba panΛ sīda ēpēnadua.

17 Djaba Estepanada, Portunatoda, Acaico sīda mĭma jūēpedada bērā bΛsrīda bΛa. Ādjirāba bārā cacuabari mĭra careba panΛa.

18 Ādjirāba mĭ sora bΛsrīdabīsīdaa bārā so bΛsrīdabīpedada quĩrāca. Ādjirānebemada, djabarā ādjirā quĩrāca panΛ sīda bia crĩchađadua.

19 Djabarā Asia druadebemaba quĩrĩā panΛa bārāra bia pananida. Djaba Aquilaba, djabawērā Priscilaba, djabarā ādji dede ābaa dji jΛrebada bīda dadjirā Borođeba quĩrĩā panΛa bārāra bia pananida.

20 Djabarā jūmarāba quĩrĩā panΛa bārāra bia pananida. Wārā quĩrĩāneba dji bia edađadua.†

21 Mĭra Pauloā. NaĭgΛ beđeara ara mĭdji jΛwaba bΛbΛrΛa.

22 Barīduaba dadjirā Boro Jesucritoda quĩrĩāēbΛrΛ, Ācōrēba maĭ ēberāra biē bΛya. ¡Zedua, dadjirā Boro!

23 Mĭa quĩrĩā bΛa dadjirā Boro Jesucritoba idji biadeba bārāra careba baida.

24 Jesucritodeba mĭa bārāra wārāda quĩrĩā bΛa.‡

† 16:20 *Wārā quĩrĩāneba.* Griego beđeade bΛ bΛa: “Isō bia quĩrudēba.” ‡ 16:24 Griego beđeade ĭcΛrΛ cartade jĩrũare bΛ bΛa: “Bia bΛa māwā baida.”

Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e